П III 34

Примерак 16 филера

НОВА ПОШТА

»НОВА ПОШТА«
излази сваког дана ујутру, осим понедеоника и дана иза празника
Редакција и администрација:
УЈВИДЕК, ОРСАГЗАСЛО ТЕР 6/I
Телефон: 39--39. Пошт. фах: 173
Чек. рачун код Пошт. штед. 18.254
Месечна претплата: 2.50 пенга, тромесечна: 7.20 пенга

Год. II. | Ујвидек, недеља, 13 септембар 1942 | Број 202

На мађарском отсеку фронта одбијени напади совјетских трупа

Немци су одбили совјетске противнападе код Стаљинграда

За првих десет дана у септембру Енглези су на египатском фронту изгубили 170 тенкова

Ратни извештај бр. 20 шефа хонведског генералштаба гласи:

На фронту хонведске војске успешно смо одбили многобројне нападачке акције непријатеља. На једном отсеку фронта заједничким нападом мађарских и немачких јединица заузели смо важан део терена. Одбили смо противнападе непријатеља, помагане тенковским снагама. Заробили смо више стотина војника и уништили 9 борних кола.

Наша противавионска артилерија оборила је 22 непријатељска авиона.

У току одбранбених борби нарочито се витешки борио рожњски пешадиски батаљон, под командом витеза мајора Гал Шандора.

Наше окупационе трупе, у току чишћења од партизана области иза фронта од 1 јула до 1 септембра, претрпеле су следеће губитке: херојски погинуло: 11 официра, 245 војника; нестало: 102 војника; рањено 19 официра, 416 војника.

ДОПУНА МАЂАРСКОМ РАТНОМ ИЗВЕШТАЈУ

У вези са ратним извештајем бр. 20 шефа хонведског генералштаба, са надлежне војне стране саопштене су МТИ-у следеће допунске појединости:

На највећем делу фронта хонведске војске прошле недеље владало је опште затишје и само је местимично долазило до живљих борби. Оне су поглавито наступале приликом непријатељских покушаја преласа, које су хонведски одреди одбили. Ратни извештај помиње и успешан напад који су мађарске и немачке снаге извршиле за освајање једног важног истакнутог дела терена. Непријатељ је хтео снажним противнападом да поврати изгубљени део терена, али је његов продор крваво сломљен.

Званични извештај истиче примерно витештво и изврсно и успешно држање витеза Гал Шандора, мајора, као и рожњски батаљон који се бори под његовом командом. Витез мајор Гал Шандор прошлих недеља бранио је својим батаљоном наше одбранбене положаје на терену на коме је било тежиште ситуације.

У тој ситуацији он је одбио пет, са великом надмоћношћу извршених, непријатељских јуриша, и својом одлучношћу, истрајношћу и личном храброшћу одлучио је у нашу корист борбу, која често ствара тешке ситуације. Поједини одреди његовог батаљона у току ове борбе извршили су и замашне противнападе на непријатеља, који је хтео да се местимично угнезди, а нарочито је падало у очи да је једна чета, по старом мађарском обичају, певајући извршила свој јуриш, од кога се застрашени непријатељ бежећи спасавао.

У одбранбеним борбама у области Дона ванредно су се истакли још и капетан Ботон Бела, Терфи Тибор, Јухас Шандор и Ханјц Адам, поручници Туроци Ференц и Полани Липот, као и потпоручници Сенђерђари Ерне и Рашоњи Ервин.

Данашњи ратни извештај саопштава двомесечне губитке наших окупационих трупа које су се биле иза фронта, вршећи акцију чишћења. У вези с тим, у војним круговима се наглашује да, иако се партизанска делатност према прошлим месецима у извесној мери смањила, ипак је од убачених трупа против партизана било изискивано да са непромењеном опрезношћу, довитљивошћу и великом спремом истрају у овој борби и они су свој тежак и важан задатак за обезбеђење реда извршили ваљано, што заслужује признање.

У вези са борбама у августу, може да реферише о видном успеху и наша контраавионска артилерија која делује на Источном фронту. Батерије ове артилерије су у месецу августу оборилe 84, у првој недељи септембра 22 непријатељска авиона.

Наши хонведски авијатичари су у ваздушним борбама у августу уништили 11 совјетских апарата.

МИНИСТАР ФУНК О ПРИВРЕДНОЈ УЛОЗИ МАЂАРСКЕ

Приликом свога бављења у Будапешти, министар Рајха д-р Функ је, на пријему претставника штампе, оцртао тренутан положај и будуће привредне циљеве Европе. Он је подробно разложио како се индустрија Мађарске последњих година необично развила. Укључење сировина источних крајева прописује за Мађарску извесну измену привредне структуре. А кад и Црно Море буде слободно, тако је нагласио министар Функ, Дунав ће као привредни фактор играти сасвим друкчију улогу него данас. Успоставиће се врло велик бродски саобраћај, и Будапешта ће путем транзитне трговине заузети ново место у трговини Европе. Мађарска привреда биће стављена пред врло велике задатке. Услед укључења источних крајева мора европска индустрија бити скренута на исток. То ће се догодити на само из транспортних обзира, већ и из општих просторно-политичких обзира. Притом мађарска привреда стоји на првоме месту. Министар Функ истакао је затим да се у Европи мора спроводити политика чврстих пена и стабилних вредности. Најзад је дао израза своме мишљењу да ће привредни односи између Немачке и Мађарске бити убудуће још приснији него досад.

У понедељак ће бити сахрањен *гроф Кароњи Ђула мл.*

Будапешта, 12 септембра. — (МТИ). Сахрана грофа Кароњи Ђуле мл., који је трагично настрадао у авионској несрећи, обавиће се 14 септембра, у понедељак, у 5 часова по подне, у Нађмагочу. После посмртног обреда у Рацкеве, тело ће бити пренето у Нађмагоч, где ће бити постављено на одар у властелинској цркви, а затим сахрањено у породичној гробници.

Ташнади Ласло, који је настрадао заједно са грофом Кароњи Ђулом мл., сахрањен је у суботу у Мохачу. Град Мохач поклонио је Ташнади Ласлоу свечану гробницу.

Извештај немачке Врховне команде

Немачка врховна команда саопштава:

Јужно од Новоросијска пешадија је у тешким борбама заузела последње обално утврђење.

На отоеку реке Терек немачке трупе пробиле су непријатељске положаје и уништиле батерије.

Пред Стаљинградом и даље трају оштре борбе за тврђавне уређаје. Одбили смо непријатељске нападе за растерећење. Непријатељски саобраћај за снабдевање поново је био циљ тешких ваздушних напада. У ноћи између петка и суботе бомбардовали смо Стаљинград и аерадроме северно од града.

Југоисточно од Ржева осујећени су нови напади непријатеља, упорним отпором немачких трупа.

Јужно од језера Ладога и полазећи од Лењинграда непријатељ је извршио узалудне нападе уз велике губитке.

Немачки и хрватски ловачки авиони нанели су у припремним положајима велике губитке непријатељу.

Горе на северу ваздухопловство је нападало непријатељске војничке логоре и одреде авиона.

Совјетско ваздухопловство је у ваздушним борбама 10 и 11 септембра, у којима су учествовали и италијански, румунски, шпански и мађарски ловци, као и дејством противавионских батерија, изгубило 171 авион. 14 наших авиона нестало је.

За првих 10 дана септембра Енглези су на египатском фронту изгубили укупно 170 тенкова и оклопних извиђачких кола.

Немачки авиони су у петак постигли пуне поготке бомбама најтежег калибра на индустријским и саобраћајним уређајима на јужној обали Енглеске и на југоисточном делу острва.

Дуж морске обале западне окупиране територије оборили смо 2 непријатељска авиона.

У зору 11 септембра немачки и енглески брзи чамци дошли су у борбени додир на Каналу. Један непријатељски брзи чамац одмах је потонуо. Више брзих чамаца, пошто су добили многобројне поготке и делимично велику ватру, вратили су се.

Од совјетских авиона који су напали мађарску територију мађарски ловачки апарати оборили су при повратку четири, дуж Источног фронта

Будапешта, 12 септембра. — (МТИ). У вези са извршеним совјетским ваздушним нападима на разне тачке Мађарске у ноћи између 9 и 10 септембра, са надлежне стране саопштено је Мађарској телеграфској агенцији следеће:

У ноћи између среде и четвртка, у току напада извршених од стране Совјета против више места у Мађарској, између совјетских авиона, који су се враћали према граници, четири апарата оборили су наши ловци дуж Источног фронта.

ЕМЕРИ:

„Велика Британија не може давати неограничену власт ни једној групи у Индији"

Амстердам, 12 септембра. (ДНБ) Из Лондона се јавља: Индиска дебата, која је вођена у петак у Доњем дому, завршена је говором министра за индиске ствари, Емериз. Он је изјавио да је Конгрес одмах после одласка Крипса из Индије, под уплив Гандиа, почео да се приближује политици непосредног изазивања. На крају је индиска влада — и својом иницијативом и без ње, а да није ступила у додир са матицом-земљом — решила да изврши једину могућну акцију: није сачекала да прво ну погоде, него је она била та која је прва задала ударац.

Затим је министар говорио о оном брижљиво припреманом нападачком плану који је уперен не само против свакидашњег живота Индије, него и против њене безбедности. Саопштио је да су побуњеници напали 300 железничких станица и довели до исклизнућа најмање 24 воза. Побуне су нарочито јаке биле на подручју Бихаза, важног са стратешког гледишта, где је разрушено око 65 полицијских зграда. Енергично држање британско-индиске владе онемогућило је остварење једног таквог плана који би укочио увлачење Индије у рат, и исто тако онемогућио одбрану Индија или растерећење Кине путем поновне окупације Бурме.

За немире се не може казати да су већ сасвим прошли; не може се рећи да су већ пребројене све тешкоће. Политика Велике Британије тежи да Индија после рата добије такву слободу као што је имају велики доминиони, да своју сопствену судбину управља на основу устава који би се створио на основу узајамног споразума разних индиских група. Велика Британија данас не може давати неограничену власт ни једној групи у Индији. Емери је Гандиа назвао главним саботером, па је затим додао да се не би могла учинити већа грешка, него преговарати онда када нема нимало изгледа на помоћ. Енглеска влада је примораћа да сачека док у мишљењу вођа Конгреса не наступи промена. Али и дотле са радошћу ће прихватити сваки предлог који се може остварити у општем оквиру њене политике.

»Тајмс« о Индији пише следеће: Ово стање личи на »ћор сокак«, који се у Индији појавио на штету Империје. Споразум се не може ни замислити без Конгресне странке. Не треба заборавити да је основни услов сваког преговора да се призна право самоопредељења и народна слобода Индије, не само путем преговора са Конгресном партијом, него и са осталим индиским групама које постављају своје захтеве према Енглеској. Треба наћи пута и начина да Индусе придобијемо добронамерно, и то сада када се непријатељ налази на прагу Индије.

ФРАНЦУЗИ ЋЕ ДО КРАЈА БРАНИТИ МАДАГАСКАР

Париз, 12 септембра — (ОФИ) Под претседништвом маршала Петена у петак је одржана седница министарског савета у Вишиу. Државни секретар за колоније објавио је појединости о новијим енглеским нападима на Мадагаскар. Он је нагласио да ће француске трупе које се налазе на Мадагаскару — ма да су бројно знатно мање од енглеских трупа — до краја бранити поверену им територију.

Кроз штампу

Др. Гебелс о импровизацији у рату

„Дас Рајх" доноси, из пера д-ра Гебелса, уводник о вештини импровизовања. Нагласивши познату чињеницу да немачки народ у вештини организовања нема премца, чему су узорни примери спроведене велике офанзиве, министар Рајха пише: У природи развоја лежало је да су при дужем трајању рата искрсавали пред ратно вођство задаци који се нису могли унапред прорачунати. Нормална организација није досезала да их савлада. Зато је организација морала, с времена на време, бити замењена — импровизацијом.

„Националсоцијалистички покрет — пише д-р Гебелс — имао је велики део свога успеха да захвали својој импровизаторској обдарености. Не сме се порећи да те обдарености претстављају дивовски прилог тихе националне резерве, који још засад никако није потпуно исцрпен. Организацији припада пре свега вредноћа и конструктивно мишљење, импровизацији — фантазија. Мора некоме нешто да падне на ум ако се жели импровизовати... Посматрајмо како се у ратној свакидашњици унутар народа, у општим нуждама, пружа сам од себе безброј целисходних олакшања, а да притом од горе уопште није потребно ништа да се ради".

„Фронт је — вели у даљем разлагању д-р Гебелс — стално приморан да импровизује. Рат је нешто абнормално. Он је подложан сталној промени, и ко влада вештином да се са највишом гипкошћу прилагођује тој промени, тај постиже успех. Услови борбе на Западу биле су друкчије но на Истоку. О томе се у пракси морало далекосежно водити рачуна. Исто тако и цивилни живот на прагу четврте ратне године подложан је другим захтевима но што је то био случај у првој години".

Уз остале примере за своју тезу, наводи д-р Гебелс и овај:

„Кад би свако у Келну или у Диселдорфу или у Хамбургу, коме је запаљива бомба пала на кров, чекао на пожарника, томе би, унајвише случајева, кућа над главом изгорела. Зацело да је задатак пожарника да гасе ватре; али, грађанство само под нормалним околностима има права на њихову помоћ. Наступе ли ванредни догађаји — а рат је ванредан догађај —, онда државна помоћ мора великим делом да буде замењена самопомоћу".

Тако је досад било свуда у Рајху, — завршује д-р Гебелс. „При томе се доказује, школовано у дугогодишњем искуству партије, највише политичко вођство. Из живе снаге претстава и политичке фантазије расте овде снага импровизације, најделотворнија помоћ у невољи и кризи".

*

„Пестер Лојд" поводом запоседања западне обале Мадагаскара од стране Англосаксонаца, пише између осталог: „Ако су на англосаксонској страни примили на себе ризик даљег погоршавања француско-америчких односа, мора се запитати каква даља преимућства сада пружа запоседање западне обале Мадагаскара. Блиско је схватању, да се при томе желело стварање даље позиције против евентуалног западног продирања Јапана. Можда се жели још јаче да искористи и пут око Јужне Африке (који је и за афрички фронт, пошто је практички отпала веза Средоземним морем, животно важан), па се траже даље сигурности. Не сме се, додуше, при томе заборавити да према Мадагаскару лежи португалска колонија Мозамбик. Је ли тај последњи корак, можда, почетак акције против тога португалског поседа? Толико је, изгледа, тачно: да Англосаксонци у последње време придају повишену важност афричком континенту, да се. бар теоретски, врло много занимају Дакаром, и да би стога обављено запоседање западне обале Мадагаскара могло да буде чинилац у једном већем плану на афричком континенту, који се још не може јасно разабрати."

*

„Регели Мађарорсаг" доноси од свога берлинског извештача: „Како штампа Рајха, тако и иностранства, подробно се бави оснивањем Немачко-индуског друштва, чије претседничко место је дато Субхас Чандру Бозеу. Претседник је том приликом изнова дао израза свом старом, познатом становишту, у коме је себе поставио за вођу противенглеског националистичког индуског покрета".

„Оснивање новог удружења даје Вилхелмштрасеу прилике — пише Регели Мађарорсаг — да скицира своје становиште у погледу енглеског проблема, и да установи да је и поред Черчилових изјава у енглеском Доњем дому свакоме познато великих противности има између званичне енглеске индуске политике и схватања народа Индије. Вилхелмштрасе и цела штампа не пропуштају да се том приликом не окрену обухватним нападом против Енглеске и министра претседника, јер њихова политика још увек неће ни у Индији да отступи од начела „дели па владај". У данашњој Индији — констатују у Берлину — никако нема више верских секта, нити више раса или народности, нити више социјалних супротности него у Енглеској. Оснивање хамбуршког удружења на сваки начин је први покушај у тој форми против настојања Черчила, а и целе Енглеске, да Индију и британско царство држе у безусловној и потпуној власти.

КРШТЕЊЕ ОСМАТРАЧКОГ ОДРЕДА 53 ИТАЛИЈАНСКОГ МИЛИЦИСКОГ БАТАЉОНА

Рим, 12 септембра. — (Стефани). Осматрачки одред 53 италијанског милициског батаљона прозван је по италијанском новинару Велани Дионизиу, који је херојском смрћу погинуо, борећи се на челу мађарских трупа. Делани Дионизи — како смо већ раније јавили — учествовао је у борбама мађарских јединица као италијански ратни дописник, и у датој прилици он је преузео команду над мађарском јединицом у којој је боравио. У борбама овог одреда италијански новинар је погинуо јуначком смрћу.

РАКОЦИ (Палас)

НИНОЧКА

Амерички велефилм

Грета Гарбо
Дуглас Мелвин

У сали су инсталирани модерни апарати за хлађење дворане

ОД 13 О. М. ПРИКАЗУЈУ СЕ НАЈНОВИЈИ СНИМЦИ О ВАЗДУШНОМ НАПАДУ НА БУДАПЕШТУ

ЛАВАЛ О АНГЛОСАКСОНСКОЈ ОКУПАЦИЈИ МАДАГАСКАРА

Виши, 12 септембра. (ДНБ) — Приликом пријема претставника штампе од стране министра претседника Лавала, прочитан је прво енглески коминике о поновном предузимању војних операција против Мадагаскара, затим званичан текст изјаве владе САД, којом Вашингтон одобрава поступак Енглеза и морално га подупире. Као одговор на то, шеф владе дао је на увид претставницима штампе брзојав генералног гувернера Мадагаскара, у којем се каже да се поступак Енглеза никако не може правдати. Не стоји тврдња да су војни разлози меродавни за енглеску акцију.

— **Ако Енглеска и Сједињене државе мисле** — рекао је Лавал — **да су упућени на аргументе садржане у њиховим изјавама, онда мислим да је одговор генералног гувернера Анеа јасан и довољан.**

На питање да ли су предвиђене неке нарочите мере Француске, одговорио је Лавал:

— **Засад, не.**

На питање да ли је предвиђен демарш, Лавал је одговорио потврдно. На крају, Лавал је изјавио да су Сједињене Државе за мадагаскарску аферу исто тако одговорне као и Енглеска.

УРЕДБА О ОГРАНИЧЕЊУ ПРОМЕТА КУКУРУЗА

Будапешта, 12 септембра. — (МТИ). „Будапешти Кезлењ", у броју од 12 септембра, доноси уредбу министра за јавно снабдевање о ограничењу промета кукуруза овогодишње бербе. У смислу уредбе, почев од 12 септембра није дозвољено продавати или куповати кукуруз од овогодишње бербе, до даље наредбе министра за јавно снабдевање. Ова привремена мера била је потребна стога, јер је крњење кукуруза почело раније, и стога би слободан промет штетно утицао на привредну употребу кукуруза.

Нова школска година Италијанског културног института у Ујвидеку

Овдашња испостава италијанског културног института за Мађарску налази се у административној палати, Хортхи Миклош шугар ут бр. 12 собе бр. 27, 28, 29 и 30. Телефон 36—06.

МОДЕРНО УРЕЂЕНЕ ПРОСТОРИЈЕ

Институт је смештен у пространим, лепим и удобним просторијама за састанке, предавања и учење. У позајмној библиотеци налази се неколико стотина књига одабраних дела италијанске литературе и културе. У сали за читање члановима стоје на расположењу разни италијански часописи и листови, а осим тога и радио-грамофон са великим бројем плоча.

ТЕЧАЈЕВИ ИТАЛИЈАНСКЕ КУЛТУРЕ И ЈЕЗИКА

Течајеви италијанског језика одржавају се свакодневно од 17—20 часова. Учесници на течају могу по својој жељи да изаберу у које часове ће доћи на течај. Има три течаја: за почетнике, за оне који су свршили први течај и донекле говоре италијански и за оне који су свршили други течај, као и који добро владају италијанским језиком. За свршене ученике прошлогодишњег течаја, који су положили испит, биће специјалан течај са вежбом правописа и конципирања. Течајеви ће трајати до краја јуна 1943. Посетиоци течаја који не пропусте више од једне трећине часова предавања добиће од дирекције Италијанског културног института за Мађарску бесплатно сведочанство о похађању течаја. Посетиоци трећег течаја који желе да положе испит из италијанског језика добиће од италијанског министарства спољних послова диплому којом стичу право да буду евентуално наставници у италијанским културним институтима у Мађарској. Приликом уписа ваља донети две фотографије, за легитимацију која члану даје право да учествује на свима приредбама Италијанског културног института не само у Ујвидеку, него у свим италијанским институтима у Мађарској.

ДЕЛАТНОСТ ИНСТИТУТА

Радна делатност института обухвата ова поља: *1. одржавање течајева италијанске културе и језика; 2. културна политичка, уметничка и туристичка предавања са пројекцијама; 3. забавни састанци чланова са њиховим породичним члановима; 4. приређивање концерата најчувених италијанских уметника; 5. разне приредбе (научна путовања, излети и тд.); 6. растурање почасних примерака италијанских обавештења и извештаја штампе; 7. библиографске и остале информације које се односе на Италију; 8. организовање учествовања чланова на универзитетима за странце у Перуџи, Сиени и Риму; 9. интервенције и давање информација у свим студијама које се заснивају на расписаним стечајевима и стипендијама.*

ВРШЕЊЕ УПИСА

Упис на течај италијанског језика врши се у канцеларији Института, Хортхи Миклош шугар ут 12 (Административна палата I/29), телефон 36—06, сваког дана од 10—12 и од 17—19 часова. Настава је бесплатна, а уписнина за целу 1942—1943 годину износи за ученике 8, а за чланове 10 пенга.

Боравак министра народне исхране г. Лошонција у Сабадки

Сабадка, 12 септембра (Телефоном) Министар народне исхране г. **Лошонци Иштван** допутовао је овамо са госпођом, као што је јављено, јуче по подне. Угледним гостима на станици је приређен срдачан дочек, коме су присуствовале најугледније личности града и многобројно грађанство. Са станице министар г. Лошонци и госпођа одвезли су се на главну скупштину женског друштва МАНС, којом приликом је за почасну претседницу једногласно изабрана госпођа Лошонци Иштвана. Исто тако су присуствовали и скупштини Црвеног крста, на којој је госпођа Лошонци изабрана за почасну претседницу, којом приликом се топлим речима захвалила на указаној части.

У вече велики жупан г. **д-р Рек Андор** дао је у своме дому интимну вечеру у част министра и госпође Лошонци. Данас, министар г. Лошонци са госпођом учинио је посету тзв. »витаминској кухињи« у Ленкеи улици, где је високе госте дочекала претседница друштва **г-ђа Мамузић.** Велики жупан г. **д-р Рек Андор** одржао је говор у коме је поздравио министра г. Лошонција и г-ђу, истакавши значај ове кухиње, која треба да упозна најшире масе са здравом исхраном. На поздравни говор одговорио је министар г. Лошонци који је захвалivши се на поздраву, похвалио настојање организације ове кухиње, која треба да буде пропагатор здраве исхране, а слетствено томе и физичком јачању и унапређењу народа. После говора г. **д-р Шомоша,** саветника Министарства за исхрану, градоначелник г. **д-р Велђи** захвалио се угледним гостима на посети, па је гостима приређена закуска. После тога министар г. Лошонци обишао је друге установе у Сабадки, између осталих испоставу Ханђе, клуб владајуће странке МЕП, и др. По подне министар г. Лошонци примио је депутације из града и околине, а увече био је гост народног посланика г. Калмар Тихамера на његовом имању.

Сутра пре подне у 11 часова у градској већници министар г. Лошонци пред претставницима штампе из Јужног Краја даће опширну изјаву о актуелним проблемима исхране Јужног Краја.

МИНИСТАР Г. ЛОШОНЦИ КОНФЕРИСАО ЈЕ СА ВЕЛИКИМ ЖУПАНИМА ИЗ БАЧКЕ

Поводом боравка министра народне исхране г. Лошонци Иштвана данас су допутовали у Сабадку велики жупан бачбодрошке жупаније г. д-р Деак Лео и велики жупан града Ујвидека г. д-р Фернбах Петер. Они су заједно са великим жупаном Сабадке г. д-р Рек Андором посетили министра г. Лошонција, са којим су дуже конферисали о актуелним питањима исхране у Бачкој.

ЗРИЊИ (Рекс)

ПРЕМИЈЕРА

Тако љуби мушкарац

(Igy szeret egy férfi)

Ремек дело немачке филмске произволње. Истовремено се приказује и у Будапешти. — Марте Хорел, Вернер Хинц и Лизи Валдмилер

Пева чувени **Бењамино Џили**

НЕМЗЕТИ (Аполо)

ПРЕМИЈЕРА

50-то годишњак

(50 éves férfi)

Одличан немачки филм

Хајнрих Георг, Паул Вегенер, Илзе Вернер, Алберт Флорат, Е. Клипштаји

АТИЛА

Поплава у Индији

(Árvíz Indiában)

Грандиозан амерички колорисан филм, који је коштао 8 мил. долара

Улазнице се могу преко целе недеље унапред вадити на нашој благајни

FRANZ JOSEF
ГОРКА ВОДА

ВИЛХЕЛМШТРАСЕ О БОРАВКУ ВИЛКИЈА У ТУРСКОЈ

Берлин, 12 септембра. (Трансконтинентал Прес). — У вези са изјавом Вендела Вилкија о наводно повољним резултатима постигнутим у Анкари, надлежан говорник у Вилхелмштрасе изјавио је да таква изјава не казује ништа, нарочито у вези са таквим човеком какав је Вилки. Турска штампа је већ у неколико махова упозорила Вилкија да Турску не интересују много обећања која је донео Вилки, него Турску много више занима да Вилки види праву ситуацију у држави, и да се у Вашингтон врати са вешћу о чврстој вољи Турске да остане неутрална. Ни од онога топлога пријема, којим су, наводно, Вилкија у Анкари дочекали није се могло много видети. Само га је министар спољних послова угостио „хладном вечером".

Скупљање прилога за зимску помоћ сиротињи у Ујвидеку

Градска управа у заједници са овдашњим хуманим и сличним друштвима, која су и у прошлости водила бригу о одевању сиротиње, као заједница рада узела је на себе бригу **да сиротиња и ове године добије зимску помоћ, и у том правцу је већ предузела кораке за набавку разних предмета.**

Због садањих ратних прилика надлежни чиниоци налазе се у доста тешком положају по питању набавке потребног материјала. Зато је похвална ова акција града као и радне заједнице хуманих друштава.

На основу података који постоје већ од раније, број оних који су примали разне помоћи и одела од друштава у нашем граду износи 500. Због тога на организаторе ове акције пада доста тежак задатак да набаве потребну количину материјала за сиротињу.

Да би се ова замисао остварила, већ су издати табаци за скупљање добротворних прилога, са којима ће госпође из друштава која су се примила овога посла обићи све имућније грађане нашега града да помоћу њихових новчаних прилога буде указана помоћ сиротињи. приликом наступајућих зимских дана. Градска управа, а исто тако и радна заједница хуманих друштава, **апелује на грађанство без разлике вере и народности** да отворена срца дочекају госпође које скупљају ове прилоге, и да их помогну што обилнијим прилозима, да зимска помоћ овдашње сиротиње буде што обилнија. Скупљање прилога почеће од понедељника, 14 о. м. Грађанство нашег града, које је увек показало смисао и дарежљивост када се радило о социјалним и хуманим стварима, и овога пута, без обзира на тешке прилике, сетиће се својих сиромашних суграђана, који са страхом очекују хладне зимске дане, и својом обилном помоћи олакшати им тешкоће зиме.

—(●)—

ЕКСПЛОЗИЈА У ШВЕДСКОЈ ФАБРИЦИ МУНИЦИЈЕ

Стокхолм, 12 септембра. — (ДНБ). У петак изјутра догодила се снажна експлозија у фабрици муниције у Хамергрину. После експлозије избио је пожар и нанео велику штету фабричној згради. Изгледа да се пожар пренео и на околне шуме. Покренута је истрага за проналажењем узрока експлозије.

—oo|||oo—

БАНКНОТЕ ОД 5.000 ДРАХМИ У ГРЧКОЈ

Атина, 12 септембра. — (ДНБ) У Грчкој су пуштене у промет банкноте од 5.000 драхми. Овакве банкноте сад се први пут пуштају у промет. Пуштање у промет нових банкнота има за циљ олакшање платног промета.

Милостива Госпођо!

На чега сте Ви одавно чекали — гле — стигло је!

Ових дана отвара се, под именом

„СТАР" у Ујвидеку,

на булевару Хортхи Миклоша, бр. 1 (Танурџићева палата)

специјална радња са

ЖЕНСКОМ ПОМОДНОМ РОБОМ

SZTÁR

где ћете, у највећем избору, наћи све што је потребно комодној дами. Вреди причекати: стварност ће превазићи свако очекивање! 1447

Течајеви за нудиље Зеленог крста

Извештавам заинтересоване да у мађ. кр. државним заводима за обуку болничарки и нудиља отпочање, у другој половини септембра, трогодишњи течај за обуку болничарки и нудиља, који омогућава да се обучи већи број нудиља Зеленог крста.

Услови за пријем су: доба старости од 18—30 година, беспрекорно здравствено стање, средњошколска матурска, учитељска или забавиљска диплома. У образложеном случају, изузетно се примају и особе са 6 средњих, односно томе сличних свршених школа.

По довршеном течају, наименоване нудиље биће уврштене у исти платежни разред као и државне чиновнице с правом на пензију, а по налогу Државног фонда за народну и породичну заштиту добијају сем своје плате за социјалан рад, још и посебну награду.

Позивам заинтересоване да своје молбе, адресоване на Главну дирекцију Државног здравственог завода, поднесу Главном градском физикату (Az Országos Közegészségügyi Intézet Főigazgatóság Tiszti főorvosi hivatal, Andrássy-út 1 sz.), најкасније до 15 септембра, где ће моћи дознати и све подробније услове.

Ујвидек, 7 септембра 1942.

Д-р Новобацки Иштван
м. кр. главни физик

И Ви морате књижити!
Купите још данас законом заштићену књигу »СОЛУС«, у којој се све књижи. — Тражите приказивање од фирме ГАЈЕР ХЕНРИКА, трговина писаћих машина. ЈОКАИ МОР У. 22.
Телефон: 28-08 1459

РАД МУНИЦИПАЛНОГ ОДБОРА ГРАДА САБАДКЕ

Сабадка, 12 септембра. — На јучерашњој седници градског Муниципалног одбора, која је одржана под претседништвом великог жупана г. др. Рек Андора примљен је допунски буџет у своти од 675.800 пенга. За привремене градске службенике изгласано је поред већ дозначених 150.000 пенга још 50.000 пенга. Саопштено је да ће Црвени крст 3 и 4 октобра приредити свој дан у Сабадки са скупљањем прилога. На скупштини је за новог жупника жупе св. Ђурђа изабран г. Ковач-Немеди Винце жупник са Палића. Поред њега били су кандидати и Бергер Антал жупник са Таванкута и Черхати Гергељ жупник из Душнока. Надаље је решено да се радничка колонија, која се сада изграђује на путу за Палић, назове „Колонија Хортхи Иштвана“. Град је са своје стране дао 3.000 пенга за споменик Хортхи Иштвану у Будапешти. Градско веће ставило је на расположење трг пред црквом св. Терезије за споменик палих јунака. Осим тога расправљано је о школским зградама. Констатовано је да нема зграде за женску гимназију и трговачку академију, ни за шегртске школе, које су биле принуђене да се уселе у основне школе и на тај начин скуче оквир основних школа. Поднеће се меморандум влади тражећи да се о државном трошку зидају у Сабадки две средњошколске зграде. Примљен је правилник о сточарском фонду као и предлог да од 1 јануара ове године унатраг градска управа плаћа уместо 4 од сто 6 од сто камата за своје дугове Градској штедионици.

Негде поред Дона септембра 1942

(Мађарски краљевски обавештајни пук).

Ноћ је јуче била топла. Можда је због тога месец зашао за облаке, и можда је отуд изгледало да ће совјетски чамци непримећени прећи реку. Али су се хонведи отворених очију и начуљених ушију повукли у рогоз поред обале, тако да су јасно чули сваки звук на Дону. Убрзо су научили да Дон није Дунав, да се местимично може чак и прегазити. Наиме бољшевици. Чекали су их, дакле. А онда је до зоре трајала гужва. Кад је небо почело да бледи, није већ било живога Руса с ове стране воде.

Данас је тишина. Небо је без облака, сјај пуног месеца се пресијава на леној води. Ноћас тешко да ће покушати. Напред истављене претстраже, невидљиве у рогозу, чуће, отворених очију, а поглед им оштро мотри супротну обалу и споре валове Дона. Тишина је. Негде из даљине чује се пушчани пуцањ. Так. Затим три или четири пута заклокоће митраљез, а онда опет тишина. Негде из даљине усамљен топовски пуцањ. Као да се однекуд из даљине приближава бура. А с времена на време — без икакве сврхе, јер месечина скоро дневном светлошћу обасјава читаву ноћ — узлети понека Стаљинова светиљка.

Дубока тишина. Хонведи у трави. Има их који леже потрбушке и полако чупкају траву. Има их који леже на леђима а поглед им блуди међу звездама. Понекад се чује понека реч, тихо, једном овде, други пут тамо. После страховите врућине, сада благ поветарац мрси њихове косе; тихо разговарају.

Већ на свој начин. Са мало речи, са великим одморима међу речима.

Десно, ваљда три корака од мене, леже тројица. Један од њих је момак са села, тврд, смеђ. Осећа се то по његовом сочном акценту, тешком говору. Други је варошанин. Мора да је занатлија, јер говори о некој фабрици гвожђа, о фабричком раду, а највише о некој фабричкој радници.

Ништа нарочито. На оворој љуљашци једноставних речи љуљају се у тихој ноћи одмарања.

Али одједном допре ми до уха једна реч и ја слухтим.

Каже момак из вароши:

— Замисли, плакао сам! Сузиле су ми очи! Сиромах господин заставник! У цивилу је код нас био заменик директора.

Хонвед са села му се обрати:

— Шта је био?

— Заменик директора!

— А шта му је то?

— Тако великог господина, друже, ниси ти ни видео у свом животу. Твој ишпан и надзорник је ситна зверка према њему. То је страшно велик господин! Заповедао је ваљда 2000 радника! Да си ти то видео само! — загледа се у звезде, а глас му је тих. Већ смо мислили да смо све Русе пребацили преко Дона. Одједном поче пуцњава иза окуке. Ми онамо, а господин заставник напред. Заменик директора. Све смо их заиста и отерали. Онда се одједном зачу пуцањ. Сиромах господин заставник једва што рашири руке, као да би некога да загрли, затим се пружи... Више неће ући у радничку дворану, да нам каже: »Но, људи, како иде посао...«

Хонвед са села лежи потрбушке, без речи чупка траву. Затим каже:

— А говорили су да само сиротињу шаљу? Богаташи се извлаче! — ћути један тренутак —, много говоре! А онда човек увиди да ни половина од тога није истина. Напред су господа официри, онако исто као и ми. Прошле недеље је господин мајор добио куглу, пре две недеље господин поручник. Кажу да је рањен и »стари«. Био је сасвим напред, Бог га је чувао што није налетела баш на њега. Шрапнел је ударио баш поред њега.

Млад поручник шапну:

— Знаш ли ко је »стари«?

— Не знам.

— Витез Густав Јани, генерал Међу собом зову га »старим«! Познају га као свога четног команданта, јер је непрестано међу њима

Говори врло тихо, да га не чују. Радознао је о чему говоре.

— Било је и у новинама! — потврди хонвед радник. — Ђаво да га носи, овде је све обрнуто него што су код куће казали. Господа трпе заједно с нама!

Мало ћуте, а онда опет неколико речи.

— Сахранили смо синове већ двојице генерала. Једно је поручник Шухаи код оклопљених трупа, а други поручник Фараго из артилерије.

Смеђи сељачки момак га погледа:

— Отац им је био генерал?

— Генерал!

— Аха!

Види се да размишља о ствари, па се полако окрете другоме:

— А они су бар могли!

— А шта то?

— Па да дођу на боље место! На сигурније! Могли су!

Његов друг климну главом.

— Могли су!... — Сељак се замишљено загледа преда се.

— А ипак нису!

— Нису!

У томе тренутку доле на окуци реке распрште се једна ручна граната, а после ње још око њих 30. Као бесни псн одједном залајаше мађарски митраљези.

Млади поручник скочи, а за њим и остали хонведи. После неколико тренутака зачује се глас:

— Бог их убио, зар су опет овде!

Око тридесет Руса газило је преко Дона.

Поручник већ јуриша. За њим припијени остали момци. Напред пештански радник и сељак са тешким говором.

Припијени уз свога поручника, као да би да га штите.

У КАНЦЕЛАРИЈИ ЗА ИЗДАВАЊЕ КАРАТА ЗА ЖИВОТНЕ НАМИРНИЦЕ ОД 14—16 СЕПТЕМБРА НЕЋЕ СЕ ПРИМАТИ СТРАНКЕ

Саопштење апровизационог звања у Ујвидеку

Апровизационо звање извештава публику да због припреме издавања карата за животне намирнице, тј. у понедеоник, уторак и среду, 14, 15 и 16 септембра, у интересу грађанства и осигурања неузнемираваног рада чиновника, одељење за карте за животне намирнице неће примати странке. Остала одељења апровизационог звања, наравно стоје на расположењу публици.

Апровизационо звање поново упозорује публику да се молбе за требовање обуће имају подносити до 10-ог у месецу и зато већ за овај месец Апровизација неће примати требовања за обућу.

ШОМАН — Ујвидек
основано 1865 — тел. 21-20
има грађевни и материјал за изолације, као и камење и надгробних споменика јефтиних и првокласних. 1304

Вести

НЕДЕЉА, 13 СЕПТЕМБРА 1942.

Гостионичар прича...

Седим, ономад увече, у гостионици. Јео сам и пио сам, па се спремам да идем. Оно, истина, могло би се и јести и пити, али с обзиром на ратне прилике и замрачење у новчанику, мора човек да рационира и свој апетит.

У углу седи гостионичар. Не послужује госте, из простог разлога што их и нема, него седи и решава укрштене речи. Укрстио очи, па нешто већ и решио, али навраrа испречила се водоравно једна планина у Грчкој, и то још у падежу, а усправно се укочио неки претставник деветнаесте династије египатских фараона, и то још обрнуто, да ждере решавачу живот.

— А треба ми још и »врста дрвета из прашуме«, — вели биртиш. То још да пронађем.

— Пронађите ви боље једно по хвата буковине, или ма и врбе, па макар не била из прашуме, него из футошког врбака, — велим ја, и задржавам зевање.

— Јест, што кажете, — вели сад и бирташ резигнирано — како ћемо да се грејемо ове зиме, то зна сам Бог и Апровизационо звање.

— Па бар да то ваше вино боље греје, — опет ћу ја. — Човек смаже литру, нешто мало се и згреје, а кад плати четир пенга, одмах се охлади.

— Верујте ми, господине, то са нама бирташима највише обија о главу. Гостију ни за лек. Ко ће данас, молим вас, да се опија по бирцузима? Ето, да је среће, у ово доба треба већ полак столова да је испросипано вином. А ево, изволʼте погледајте редом чаршаве. Сви чисти, чиотацки. Ту има начисто да се пропадне.

— Тачно, — велим ја и неприметно вадим своју новинарску бележницу, а он наставља:

— Ретко је данас, господине, да се неко и нацврцка мало јаче, а не да се, као некад, ождере господски. А пре? То се пило, то се сукало, то се повраћало да је била милина гледати. Та, знате и ви сами то, господине. Зар сте се ви једаред у моме локалу онако поштено насисали?

— То јест, овај, како то мислите? — тргнем се ја, и трпам неприметно бележницу натраг у џеп, пошто ми се чини да је интервју кренуо нежељеним правцем.

— Та кажем само, примера ради, — вели бирташ. — Знате ли ви да већ скоро и не памтим да се неко у моме локалу распилавио и лупао чаше! А пре? Не чаше, него и главе су се лупале кад се састане боље друштво. Па кад сам приредио на пр. »диснотор« — буде то, господине, таква свињарија, и тако сви буду мртви пијани, да сам од тога могао месец дана да живим. А данас? Ето, господине, метните руку на срце, па кажите: кад сте последњи пут били пијани?

— Па јест, јест, што кажете, — велим ја, видећи да је бирташ пао у дешперат, па брзо платим, да потражим склониште у — другом бирцузу.

АБУКАЗЕМ ЈУНИОР

— Српска црквена општина у Сабадки одржала је скупштину црквеноопштинског савета. На скупштини је решавано о питањима црквене општине. Претседник г. д-р Рада Миладиновић поднео је извештај о раду Општине који је примљен на знање.

Акција за скупљање кукурузне љуштике

Ратне прилике и оскудица у разним сировинама нагоне људе да изналазе разне могућности у погледу замена за извесне сировине које недостају, а исто тако и у погледу могућности споредне зараде. Једна одлична врста споредне зараде је тзв. домаћа радиност, која је нарочито актуелна на селу у зимским данима, када пољски радови мирују.

Једна од одличних сировина која даје лепе могућности за зараду јесте љуштика од кукурузног клипа, од које се могу израђивати разни предмети, као на пр. ручне торбице, зидни украси, превлаке за столице, летње ципеле, итд. Да би се ова сировина, којој се до сада није поклањала нарочита пажња, искористила у што већој мери, у целој земљи настао је покрет за скупљање љуштике и њено искоришћење у изради поменутих предмета.

Сваки пољопривредник у свом сопственом интересу треба да приликом бербе кукуруза бере клип заједно за љуштиком, а не да га на њиви издваја, па да љуштику код куће скида, јер се сви листови могу употребити, а нарочито они који су ближе зрну, пошто су ти финији и могу се употребити за израду финијих предмета. Одвојено лишће ваља држати на сувом месту и чувати од трулежа или евентуалне плесни. **Градска управа у Ујвидеку позива све пољопривреднике који евентуално немају намеру да љуштику прерађују, да је понуде на откуп градском социјалном одељењу** (Андрашијева ул. 3/II), где ће ова бити преузета и плаћена према квалитету од 8 пенга па навише за сто килограма. Градско социјално одељење даваће радо обавештење свакоме како се израђују ови предмети, па ће, шта више, **ускоро приредити један течај, о чему ће заинтересовани бити извештени путем јавности.**

У ПАЖЊУ РОДИТЕЉИМА!

Не пратите се са децом код куће, пошаљите их у »**МЕШЕВАР**«. Од 8 године старости почевши »**МОНТЕСОРСКА ОВОДА**«. За ђаке учење лекције, израда школских задатака. **Учење мађарског, немачког, латинског, српског, француског језика.** За веће девојчице елитна обука у игри. Андраши пут 12.

— **Радник упао у вршалицу.** У општини Берегкишалмаш, поред Мункача, Керечан Михаљ, 30-годишњи жетелац, бацајући снопље у вршаћу машину, омакао се и пао у дроб машине, која му је страховито измрцварила руке и ноге. У бесвесном стању пренесен је у болницу, где трансфузијом крви и операцијом покушавају да му спасу живот.

— **ПОЗИВ.** Позивају се чланови обућарске секције да неизоставно дођу у понедељак 14 септембра у 7 часова увече у просторије Занатлиског удружења. Због замрачења конференција ће почети тачно у 7 часова. **Управа.**

Концерат жеља Викторије У Ујвидеку једина претстава!

У недељу, 20 септембра у 1/2 11 часова пре подне

У Сабадки истог дана у 1/2 7 п. подне

Смех, песме, хумор! Учествују омиљени и одабрани престонички уметници: Рац Вали, Хамори Имре, Бакша Като, Кантор Бела, Гемери Лили, др. Миндсенти Еден, Терек Гизела, Молнар Каталин и весели ансамбл печких старих ђака.

Смејање које траје три сата.

Улазнице у претпродаји по повлашћеној цени: на благајни Левенте дома и у канцеларији Magyar Hirdető Iroda (Зрињи улица бр. 3). Телефон: 34-41. Постарајте се да осигурате своју улазницу! Ове шаљемо бесплатно кући. 1455

— **Новинарска комора** одржала је комеморативну седницу поводом смрти Заменика Регента витеза Хортхи Иштвана. Десетог септембра одржана је комеморативна седница, којој је претседавао, у отсуству претседника Коморе, главни секретар Гашпар Јене. Он је говором пуним пијетета одао последњу пошту погинулом Заменику Регента, витезу нађбањаи Хортхи Иштвану, и предложио да се записнички овековечи успомена на њега. Комеморативни говор главног секретара Гашпара присутни су саслушали стојећи и једногласно прихватили његов предлог.

— **Српско певачко друштво у Сабадки** почело је своје певачке пробе. Пробе се држе сваког уторка и петка поподне од 6—8 часова. Српско певачко друштво у Сабадки које има леп број одличних певача пољи сваке недеље и празника у цркви. Одличан хор овог друштва сваке недеље привлачи многобројне вернике у цркву.

— **Занатска кредитна задруга** у Ујвидеку своју канцеларију Буза тер 21, пресељава у Јокаи Мор ул. 21. 1475

— **Осуђена немарна мати.** На три месеца робије осуђена је жена ратара Дан Мађаша из Вајдакамараша, која је прошле зиме, отишавши од куће, оставила саму у соби поред запаљене пећи, своју трогодишњу ћерчицу; услед једне искре, несрећној девојчици се упалило одело, и она је изгорела.

— **Кад се лола лати витриола.** Биро Јожеф, радник из Коложвара, у свађи са женом полио јој је очи витриолом. На њену вику дотрчаше суседи, међутим разјарени и напити радник насрне са витриолом и на њих, да упропасти очни вид још коме, рушећи при том и разбијајући шта је дочепао. Кад су стигли позвани лекари, нашли су ратоборног радника у бесвесном стању, пошто му је један комад разбијеног прозорског окна пресекао жилу на руци. Пренесен је у болницу заједно са женом, која ће вероватно изгубити очни вид.

— **Ново стоваришта намештаја** отвара се у Ујвидеку, Јокаи Мор ул. 21. 1476

— **Љубоморни младић пуцао на вољену девојку.** На Мађашфелду десила се крвава љубавна драма. Удварач лепе баштованове кћери Илоне Домокош дошао је изненадно у башту где је она била запослена, приредио јој љубоморну сцену и почео се са њом свађати. Кад је свађа достигла врхунац, удварач је потегао револвер и испалио на девојку три метка. Она је тешко рањена. Баштовански момци разоружали су нападача и предали га полицији.

Градоначелник сл. кр. града Ујвидека
Бр. 39008/1942.

Бојно гађање

ОБЈАВА

Месни батаљон пограничних ловаца вршиће бојна гађања 18 о. м. на пашњаку општине Кађ. На дан гађања на терену стрелишта нико се не сме задржавати. Упозорујем становништво да своје пољске радове раније обави, тако да на дан гађања никог не буде на терену, на коме ће се вршити гађање, јер стражари, који ће бити постављени ради осигурања, неће никог пуштати на тај терен.

Ујвидек, 12 септембра 1942.

Др. Палош Кароль с. р.
гр. саветник.

*

— **Добротворна заједница Буњевки** одржала је своју годишњу скупштину под претседништвом гђе Манде Шарчевић. На скупштини је поднет извештај о раду у току минуле друштвене године. Констатовано је да је Добротворна заједница Буњевки учествовала и у току прошле године активно у помагању сиромашне деце и сиротиње.

— **Приватна чиновница у престоници отровала се цианкалијем.** У своме стану извршила је самоубиство, испивши већу количину цианкалија, приватна чиновница Маргита Ивански. Несрећна девојка је за неколико тренутака умрла. Из њеног опроштајног писма није се могао утврдити узрок самоубиства.

— **Општа рација у престоници.** Претпрошле ноћи приређена је општа рација у разним крајевима престонице. У току легитимисања предведено је полицији 10 мушкараца и 9 жена. Занимљиво је да је број предведених лица за време недавно приређених рација био много већи.

— **Стари шофер бацио се под трамвај у Будапешти.** Шофер Каст Роберт, стар 61 годину, из Будапеште, бацио се пред трамвај који је јурио кроз Керепеши ут. Кочничар није имао времена да заустави одмах кола. Старац је претрпео тешке повреде и одмах је пренет у болницу. Доцније је услед великог губитка крви умро.

— **Наредба министра за јавно снабдевање о употреби старе хонведске обуће.** Министар за јавно снабдевање објавио је наредбу, која је упућена свима првим чиновницима муниципалне власти, а којом се предвиђа употреба старе хонведске обуће и отпадака од коже у сврху снабдевања грађана. Предају ове старе обуће и отпадака обавиће војне власти у споразуму са цивилним, које ће се постарати да се од добивеног материјала опет направи употребљива обућа. Ову обућу добиваће у првом реду пољопривредни и индустриски радници.

МЕЈАЊЕ И ХУМОР КРОЗ ТРИ САТА

Отпутовати у Будапешту и тамо погледати љубимце Будапеште, скопчано је за појединце са великим трошком. Књижевно и уметничко предузеће Викторија, Молнар Бела, Будапешт постараће се да за то вече доведе најбоље пештанске уметнике.

Према нашем обавештењу, овом приликом пружиће се прилика ујвидечкој публици да упозна омиљену дивизу парка Хунгариа, Рац Валерију, члана м. кр. Опере Тамоши Имреа и познати весели ансамбл светског гласа печких старих ђака. Како и сам наслов показује, на великоварошком програму пештанског концерта жеља налазе се смејање, песме и хумор, који ће се приредити 20 септ. пре подне у 1/2 11 часова у великој дворани Левенте дома, а у Сабадки са почетком у 1/2 7 часова увече.

Улазнице у претпродаји су јевтиније, 20% од чистог прихода припада ратној сирочади и тако треба свако да настоји, да своју улазницу извади у канцеларији Magyar Hirdető Iroda (Зрињи улица бр. 3) или на благајни Левенте дома.

Градоначелник сл. кр. града Ујвидека
Бр. 38131/1942 адм.

ОБЈАВА

Извештавам пољопривреднике и економе територије града да се, на основу извештаја М. кр. Министарства пољопривреде, осигурање набавке озимог семена за сетву врши на овај начин:

У смислу горње наредбе семе које је остављено пољопривреднику за сетву, сме се употребити једино у ту сврху. Произвођач коме није родило довољно жита за покриће потреба домаћинства и економије, дужан је да у првом реду осигура потребне количине семена за сетву, а онај чије жито с обзиром на квалитет није погодно за сетву, може вршити замену семена које одговара за сетву. Економи и земљорадници, који имају семе за сетву које по својој чистоти и клијавости одговара условима М. кр. Завода за испитивање семена за сетву, може наплатити још два пенга по метричкој центи пшенице, ражи и јечма.

Економ и земљорадник који није имао ни толики род жита да покрива потребе за сетву може на основу легитимације градоначелника купити семе за сетву код Хомбара. У овом случају Хомбар има право да наплати своју уобичајену провизију, од 1 пенг по метричкој центи.

Позивам заинтересоване економе и земљораднике да се ради добијања легитимација потребних за набавку семена озиме пшенице, јечма и ражи, пријаве у Градском економском звању соба бр. 4, и то од 14 до 24 о. м. пре подне од 8—12. Касније пријаве неће се моћи узети у обзир.

Ујвидек, 10 септембра 1942.

По налогу градоначелника:

др Ђармати Имре, с. р.
економски и финанс. саветник.

ШАХ

КОНАЧНИЦА БР. 10
— Од Анриа Ринка —

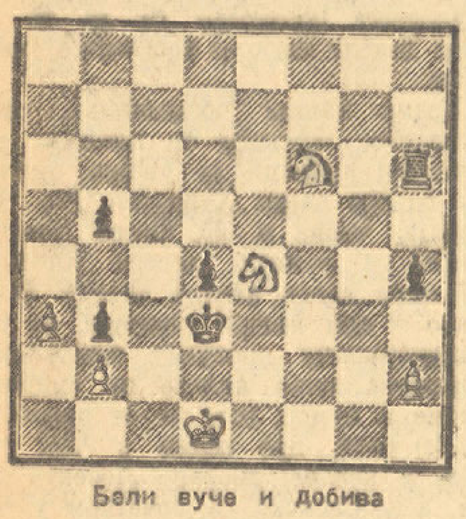

Бели вуче и добива

Beli: Kd1; Se4, f6; Pa3, b2, h2.
Crni: Kd3; Th6; Pb3, b5, d4, h4.

Бели постизава победу низом комбинованих напада своје кавалерије на противничког краља и топ. Једна од једноставнијих творевина Ринкових.

*

Решење коначнице бр. 9:

1. Td2—f2, Tf6:f2; 2. Sb4—c6†, Ka5—b5; 3. Sc6—d4†, K (ma kuda); 4. Sd4—f3 i dobiva.

*

ЈЕДНА »МУЊЕВИТА« ПАРТИЈА

Такозване »муњевите« партије обично се не одликују великом дубином. Присиљен да одмах вуче, играч нити има времена за смишљен напад, нити за добру одбрану. Тврдња да се муњевитом игром шахиста вежба у брзом прегледу, није много основана. Има, дабоме, играча који се, с временом, врло извежбају у оваком шахирању, наблесне и по која грапантна, »муњевита« комбинација, као што сведочи и ниже партија коју је, као бели, на једном брзопотезном турниру играо и добио немачки шаховски вештак J. Бенцингер:

1. d4, d5; 2. c3, e5; 3. e4, d:e4; 4. f3, e:f3; 5. S:f3, Lg4; 6. Le3, Sc6; 7. d5, Sce7; 8. Da4†, Ld7; 9. De4, f6; 10 Ld3, Seg6? (Pogrešan plan! Beli nagoveštava mat u 3 poteza!); 11. D:g6†, h:g6; 12. L:g6‡, Ke7; 13. Lc5 mat.

*

ИЗ ФИЛОСОФИЈЕ ШАХА

— Искази чувених шаховских вештака —

Д-р Аљехин: Ја не »играм« шаха. ја се борим у шаху, а свезујем радо тактично са стратегиским, фантастично са научним, комбинаторно са позиционим, при чему се паштим да савладам сваку појединy позицију.

Рети: Испитивања нове школе доспела су у одлучан положај, утолико што се шаховска истина све више покушава ишчауривати. Као отворење будућности сматрам потез

1. Sg1—f3.

Мароци: Раније се шах састојао из принципа, данас се састоји из мисли. Ја се доучавам.

Гринфелд: Ја тражим, док не нађем.

Нимцовић: Ја налазим само док тражим.

Тартаковер: Ја налазим, али само оно рђаво.

Рубинштајн: У шаху одлучује позиција; у турниру — диспозиција.

Богољубов: Кад у шаху не би постојале тајне, морало би их се пронаћи.

Д-р Тараш: Ранија стратегија захтевала је знаоце; садашња — признаваоце.

Тајхман: Не постоји никаква стара или нова школа. Постоји само добар или рђав шах.

За наше село

Затрпавајмо пшеницу против смрдљиве снети!

Међу многобројним болестима које нападају културне биљке, нарочито велику штету причињава смрдљива (тврда) снет пшенице. Губитак који сваке године смрдљива снет нанесе жетви, износи много милиона пенга. К томе још долази да брашно и мекиње јако заражене пшенице имају врло слабу вредност.

Узрочник тврде или — како је народ зове — смрдљиве снети је једна глисвица која се шири у заметку пшеничном и уместо здравог пшеничног зрневља развија снетом заражена зрна, која у својој унутрашњости садрже споре, као органе за плођење. Једно снетом заражено зрно садржи 4 до 6 милиона таквих спора, тако да један заражени клас има округло 200 милиона спора. Могућност заражавања је, дакле, врло велика.

Здрав болестан житни клас

При вршењу пшенице, снетом заражена зрна се размрскају и сада распрашене споре сместе се на зрну пшенице. Оне се слободним оком, дабоме, не могу опазити, али може се узети да на једном једином пшеничном зрну седи око 50.000 таквих спора.

Отуда долази да у пшеничним просама мањих пољопривредника могу да се изброје често до 100 милиона спора снети. Баш из тога разлога је прешно потребно да наши сељаци своју пшеницу коју су сами оврли, пре сетве безусловно попрашe којим добрим сретством за запрашивање; најбоље делује т. зв **сува запрашивање.** Од прашења бакарним витриолом ваља житно одвраћати, прво стога што тиме често страда клијавост зрна, а друго што је плави камен данас врло редак, па оне мале количине које се још могу добити имају да се резервирају за прскање винове лозе против пероноспоре.

Међу сретствима сувога запрашивања, као најбоље ваља споменути »Абавит« и »Церетан«, чијом применом се истовремено сузбијају и друге биљне болести. Позније заражене пшенице коју смо овим сретством запрашили не бива, док је при запрашивању плавим каменом то скоро свагда случај. Сељак се онда чуди кад му се у пшеници, запрашеној плавим каменом, опет поново појављује смрдљива снет.

Стога, гесло за овогодишњу сетву пшенице мора да гласи: Ниједно зрно незапрашено у земљу!

Дрвена сисаљка за телад

Као што је познато, вештачко доњење телета има, насупрот природноме сисању краве, следећа велика преимућства: 1. Телад добијају увек одређену количину млека, подешену њиховом узрасту и подношљиву њиховоме здрављу. 2. Крава боље долази до млека, не задржава га. 3. Одбијање телета је лакше. Гумене сисаљке данас су веома скупе и скоро да се не могу ни добити. Врло практична и јевтина је сисаљка састављена од букова дрвета, коју приказује наша слика. Теле привикнемо на сисаљку на тај начин, што је овлажимо умочивши је у млеко, па је затим ставимо између кажипрста и средњег прста, увучемо затим сисаљку телету у чељуст, па главу телета лако притискујемо према млеку, тако да сисаљка буде својим доњим делом умочена у млеко. Покретима прстију дражимо теле да сиса; осетимо ли покрете сисања, извучемо прсте из чељусти телета, па га пустимо да само сиса на сисаљку. Сваки пут после употребе ваља сисаљку добро испрати и искувати. Ш.

*

Хроми коњи

Врло често деси се у газдинству да коњ храмље баш онда кад је најпотребнији. Како ћемо установити где је седиште хромости? Најједноставније је, дабоме, кад коња поведемо да каса на по могућности неједнакој калдрми. Али, то испитивање не даје свагда обавештења где лежи узрок храмању. Најбоље ћемо то установити ако пустимо да коњ начини неколико корака на ђубришту. Храмље ли коњ и на мекој подлози, узрок храмања онда сасвим сигурно није у копиту или доњем зглавку, него више горе. У томе случају, који већ има озбиљнији карактер, најбоље је одмах дозвати ветеринара. Ако коњ на ђубришту не храмље, онда узрок лежи у доколеници. Најбоље је онда скинути потковицу, и куцањем или притискивањем покушавати да се пронађе где је седиште храмања. Овде, ако нема загнојавања, најбоље помажу хладни облози, ако је могуће са сирћетном киселином. При гнојењу мора се, дабоме, утврдити средиште гнојења и побринути се да гној може отицати. Ш.

Фабричко складиште
за
SKF
кутличне лежаје као и кућице за исте налази се код заступника за Делвидек у Ујвидеку код фирме:
Алберт Кремпаски
Ујвидек
II Ракоци Ференц ул. 78
Телефон: 31-81 377

Укрштене речи

Број 195

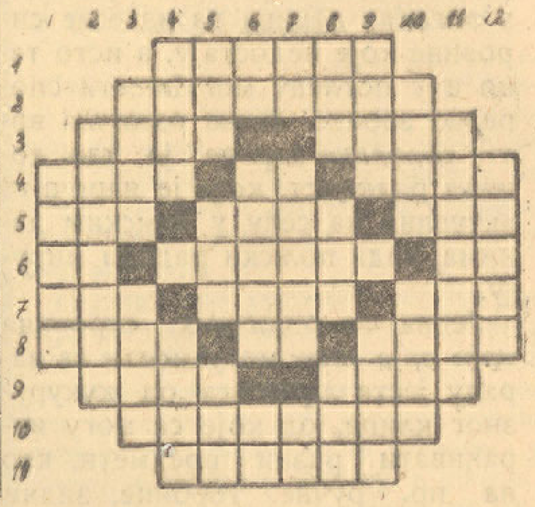

Водоравно: 1) Место другог устанка. 2) Руска царица. 3) Отвор на кожи — женско име. 4) Мушко име — енглески драматичар — врућина. 5) Змај — пристаниште у Француској — трагедија од Шекспира. 6) Заменица — град у Италији — слово лагинице. 7) Свеса — гуши — старословенско слово. 8) Веће код запорошких козака и Пољака — свеса — прошле године. 9) Једна хришћанска врлина — очев брат. 10) Античка област у данашњем Алжиру. 11) Плот.

Усправно: 1) Земљорадник. 2) Несит. 3) Руско мушко име — веран. 4) Планина близу Дрине — сугласник — тромфа. 5) Коња — уторак (мађарски) — узвик. 6) Према — врста речне рибе — пише (мађарски). 7) Нос (мађарски) — један метал — потврдна реч. 8) Шала — јести (мађарски) — место у Бачкој. 9) Заменица — вокал — лисица. 10) Летопис — снажна. 11) Држава САД. 12) Врлина (грчки).

РЕШЕЊЕ УКРШТЕНИХ РЕЧИ

Број 193.

Водоравно: 1. З, и — бр. — ос — с. р. 2. Бирократија. 3. Окер — док — уман. 4. Рал — шамар — Ото. 5. Рај — Рем — уби. 6. Теретни. 7. Вир — дом — ала. 8. Лав — Коран — Ира. 9. Етна — нит — пјан. 10. Профинирати. 11. А(генција) А(вала) — ар — Ра — ит.

Усправно: 1. Збор — Лепа. 2. Пикар — ватра. 3. Релативно. 4. Бор — ш — јер — к — афа. 5. Р(уварац) К(оста) — дар — р — Дон — ир. 6. Р — оме — е — орз — т. 7. О, а — лам — т — мат — ир. 8. Сту — р — Уна — к — пра. 9. Имобилија. 10. Сјати — орати. 11. рано — Анит.

Број 194

Водоравно: 1) Капара. 2) Капилари. 3) Сада — сама. 4) Тупа — По — дана. 5) Ева — боса — мат. 6) Ра — парада — ма. 7) Ера — сана — вал. 8) Тазе — за — Була. 9) Кина — рона. 10) Лопатица. 11) Хамада.

Усправно: 1) Терет. 2) Суварак. 3) Капа — авил. 4) Када — п — Енох. 5) Апа — бас — апа. 6) Пи — пораз — ам. 7) Ал — осана — та. 8) Рас — Ада — Рид. 9) Арад — а — боц. 10) Имам — вуна. 11) Аманали. 12) Атила.

Грађевинско-набављачко-продавачка задруга у Ујвидеку, Буза тер 21,
пресељава своју радњу
у Јокаи Мор ул. 21,
где ће се и прворазредан намештај моћи добити. 1474

АНЕГДОТЕ из живота СЛАВНИХ ЉУДИ

ШОПЕНХАУЕР И ЖЕНЕ

Чувени немачки филозоф Артур Шопенхауер, женомрзац иначе, био је једном у једноме друштву где се говорило о смрти и свему ономе што је с тиме у вези. У разговору, једна млада, нешто превише разговорна дама постави питање:

— Не знам, доиста, зашто мртваца још толико дуго остављају да лежи, пре него што га поставе у гроб?

— То је зато — одговори Шопенхауер заједљиво — јер се код жена жели бити сигуран да је и језик дотле умртвљен.

*

МЕНЦЕЛ И ИЗДАВАЧ КЊИГА

Адолфа Менцела, познатог немачког сликара, потражи један издавач књига, који је хтео да му изради наслов на корице. Он је хтео да одмах собом понесе цртеж, па замоли уметника да, ако је могуће, одмах и изврши налог. Кроз двадесет минута, слика је већ била готова.

— Одлично, дивни, божанствено! — уживао је издавач. — Дакле, шта сам дужан за ово красно парченце?

— Па, рецимо, двестапедесет талира! — одговори Менцел.

— Шта? — зачуди се издавач. — Није ли то врло много за рад од двадесет минута?

Менцел га пријатељски потапше по рамену:

— Драги пријатељу, не заборавите да сам седамдесет година свога живота учио само зато да бих такву задаћу умео да израдим за двадесет минута.

*

НАПОЛЕОН И ПОШТЕНИ ЧИНОВНИК

За време цара Наполеона I, висок чиновник државног рачуноводства био је Барбе Нарбоа. Цар га је међутим сменио са положаја, јер је у рачунима открио тешке грешке.

— Сире, — бранио се несрећник, — не заслужујем ту тешку казну; та ја нисам ни крао ни варао...

— Тим горе! Јер крађи и варању има границе, али глупости — нема.

*

КРСТ ПЛАЋЕН »НАПОЛЕОНОМ«

Један стари немачки војник, који је 1813/14 под вођством генерала Блихера учествовао у ослободилачким ратовима, и у знак признања за храброст добио гвоздени крст, поносно је носио ово одликовање и после завршетка рата.

Догодило се да се нашао с једним Французом, који је радознало гледао крст на његовим прсима, па приметио подругљиво:

— Како вас може ваша влада награђивати крстом чија вредност износи највише једну марку?

Немац мирно одврати:

— Ако овај крст и вреди само једну марку, — Французи су њега платили — »Наполеоном«!

*

И ТО ЈЕ КОМПЛИМЕНТ

Код берлинског композитора Целтера појави се једном нека млада дама, и замоли га да јој каже своје мишљење о њеноме гласу. Целтер затражи да му нешто отпева, и притом јој је у више махова поновио нека само честито отвори уста, да би се јасно чули тонови. Међутим, певачица се устручавала, па је и даље певала са недовољно отвореним устима, на што јој Целтер најзад нестрпљиво рече:

— Али, драга госпођице, немојте да се устежете, та ви имате тако дивно велика уста!

Како живи Ганди у затвору

Добро расположен, 72-годишњи Махатма и даље пије козје млеко, и спава на веранди палате Аге Кана

Занимљиве околности под којима је ухапшен и интерниран Ганди саопштава један престонички лист, по француском часопису »Сет Жур«. Гандија је, као што је познато, 10 августа ухапсила енглеска полиција у Бомбају.

Ганди је становао у палати банкара Бирла на брежуљку малабарском, пошто је своју вардански блатњаву колибу изменио са овом прекрасном палатом.

Власник куће, банкар Бирла, вођа је удружења парија. Такође се овде бавило и дванаест чланова главног одбора конгреса.

Кад је Гандија, око пола пет сати изјутра, пробудио његов тајник, Десал Махадев, и јавио долазак редарства, Ганди је путем секретара замолио детективе да почекају неколико минута, док се обуче.

»БЕСКРАЈНО ЖАЛИМ ШТО ТРЕБА ДА ВАС УХАПСИМ...«

Махатма се набрзо окупао, доручковао, као обично, козје млеко и супу од воћа, па је затим отишао својој жени и пријатељима, који су га чекали на првом спрату виле, у великој дворани.

Ганди се заједно с њима молио Богу и певао верске песме. Затим је покупио неколико списа, понео собом молитвеник, затим још један покривач и јастук. Спремили су му и јела за цео дан: боцу козјег млека и неколико лимунова. Затим је Ганди, расположен, сишао у приземље, где га је повереник редарства учтивоословио:

— Бескрајно жалим што треба да Вас ухапсим, као и Десаја Миладеви и мис След.

Мис След спада међу најодушевљеније и најбоље сараднице Гандијеве. Она није Индускиња, него енглеског порекла. Отац јој је био енглески адмирал и добровољно се придружио Гандију.

ПУТЕМ У РОПСТВО, ГАНДИ СЕ ШАЛИО С РЕДАРИМА

Ганди се, после обавештења редарског повереника, учтиво поклонио, насмешио се и кренуо према капији, где су чекали аутомобили. Пред оградом виле већ је стајала велика гомила света, која је одушевљено поздрављала Гандија, а овај је отпоздрављао пријатељским махањем руку.

Жени Гандијевој понуђено је да прати свога мужа, но она је понуду одбила.

Са станице Мантунге посебни воз одвезао је заробљенике у Пун. Путем, Ганди се шалио с редарима. Са станице су Гандија одвели у трократну, од сивог камена изграђену палату Аге Кана, где су му означили први спрат за становање.

Махатма је одмах изјавио да ноћ неће провести у којој од богато уређених соба, него на веранди. Гандију су саопштили да, супротно пређашњим сличним случајевима, овај пут не може примати своје ученике нити може шиљати чланке за новине.

ДЕСЕТ БАШТОВАНА ДАЊУ И НОЋУ ЗАЛИВАЈУ ЦВЕЋЕ...

Ганди се намах уредио за интернацију. Сада је пети пут ухапшен. Он презире велику раскош којом га у палати окружавају. Никада се не може видети у великим, мраморним салонима за пријем, које осветљавају прекрасни, у Француској набављени лустери. Не може се видети ни у парку, украшеном ретким цвећем. У парку виле често падају у очи групе редара са турбанима. Десет баштована дању и ноћу заливају цветне рунделе око палате, да освежавају ваздух. Ганди, који се пре тога шетао свакодневно по три километра, сада само шећка по веранди. И другови Гандија, које такође чувају у палати, често шетају по стазама парка.

Ганди, који је већ превалио седамдесетдве године, и пати од великог притиска крви, не отпочиње штрајковање глађу. Строго држе удаљено од њега свакога, те он није обавештен о револуционарном таласу који је, после његова хапшења, започео по велеградовима Индије. И у ропству стално понавља он своје старо гесло: Слаби свагда побеђују насиље...

САМО ХАЈНЕМАНОВО ОДЕЛО
1388 прави човека господином
УЈВИДЕК — Мусолини улица број 13

Љубав необичног афричког врача и „црне звезде“

Занат врача у Африци је веома рентабилан

Страни листови објавили су недавно вест, да је познати афрички врач Госор у Дакару извршио самоубиство. Историја овог самоубице је веома занимљива и садржи у себи више материјала него и најинтересантнији филмски сценарио.

Пре првог светског рата имале су колонијалне власти велику муку због култа мртваца, који је у Африци изазивао много жртава. С тим у вези, први пут се појавило име Кил-Намбе. Био је то 19-годишњи врач, који је на своју црну сабраћу имао велики утицај. Њему је успело да за време рата одигра истакнуту улогу међу црнопутим поглавицама, па је појединим гувернерима провинција био од велике користи или штете. Његова наука учила је Црнце да би требало да са сваким умрлим мужем буде закопана и његова жена, да његов дух на оном свету не остане осамљен.

После првог светског рата је овај врач заборављен, па се пре две године поново јавио други врач у граду Банги на реци Убанги. Али овога пута мање врач, а више љубавник.

ЛЕПА ПЕВАЧИЦА

Шинг Хајлет била је необично лепа Мулаткиња, која је својим умилним гласом одушевљавала урођенике и колонијалне чиновнике. Црни врач је чуо њену песму и заљубио се у њу. Свим средствима покушавао је да је освоји, али она је упорно одбијала његове понуде. Сва сугестивна моћ славног врача остала је без успеха. Девојка никако није хтела да му постане пријатељица.

До ушију заљубљени врач латио се сада другог, драстичног средства. Наговорио је групу поглавица оближњих црначких племена да са њим заједно изврше отмицу лепе Мулаткиње.

Пуким случајем, власти су сазнале за овај план, па је врач са поглавицама ухапшен. На суђењу у Бангију поглавице су се браниле, да им је врач припретио, да ће их задесити велика несрећа, ако младу Црнкињу не одведу у ропство. Поглавице су ослобођене, али је врач кажњен са три месеца затвора.

БОГАТИ ВРАЧ

Кад је врач изишао из затвора, Шинг Хајлет се већ налазила у Дакару, где је играла за један филм. Била је на најбољем путу да постане „црна звезда“. Једног дана појавио се у Дакару и црни врач, сада под именом месје Госор. Био је елегантно одевен носио је цилиндер и жакет приликом спортских приредаба. Узео је енглеске учитеље да га науче енглеском језику и савршеним манирима. У парку је саградио бунгалов, где је оријенталним сјајем уредио прави мали дворац са стотинама слуга.

Изгледа да је овај сјај ипак импоновао лепој играчици, јер су се одједном нашли пред свештеником. Луксуз није престао, тако да су се власти почеле интересовати одакле месје Госору толики новац. На то је његов секретар саставио тачан попис његових прихода. При томе се показало да је занат врача у Африци веома рентабилан посао. Поглавице су његове услуге плаћале златом, накитима, предметима од слонове кости и томе слично. За десет година рада Госор је скупио четврт милиона фунти стерлинга.

Као модерни рентијер, он је тај новац уложио у једну перзиску банку, одакле прима стално позамашан интерес. Његов брак, међутим, није био срећан. Млада играчица се као удата жена показала веома широкогруда. Имала је безброј пријатеља, а несрећни врач-милионар се најзад разболео од тешке љубоморе. Једног дана затекао је жену са неким љубавником. То га је толико озлоједило, да је потегао нож, појурио на улицу, ранио неколико пролазника и, на крају, извршио самоубиство.

ТКАНИНА, СУКНО, ПОСТАВА
БЕРЕЦ ЂУЛА
МЕРИНО Д. Д. стовариште
пресељава се 15 сепг.
у просторије
у Мусолини Б. ул. бр. 17
1413 (раније: Јаки, Лази и Шрам)

РОДИЛА ДЕТЕ У 55 ГОДИНИ

У норвешким медицинским круговима велико изненађење је изазвао случај супруге једног трговца. Госпођа Линдстрем — медицински феномен — која је удата већ 16 година, а сада има 55 година, пре извесног времена донела је на свет прво дете. Порођај је био прилично тежак, али се сада мајка и дете већ осећају сасвим добро.

*

ЈАПАНКЕ СТУПАЈУ У ВОЈСКУ

Пре неколико месеци 150 младих Јапанки поднело је молбу Министарству војном за пријем у војску, Министарство је издејствовало одобрење владе и након лекарског прегледа њих 120 већ су упућене у Манџукуо, ради појачања тамошњих трупа. Како се сазнаје, опет се јавио један велики број младих девојака и ускоро ће бити основано још неколико чета, састављених поглавито од жена.

Како снива мали Сима

У ПОСТЕЉИ ЛЕЖИ СИМА
ПРЕВРЋЕ СЕ ВЕЋ САТИМА.
КРЕВЕТ МУ СЕ ЧИНИ ТЕСАН,
ПА ЈЕ ЗАТО ЉУТ И БЕСАН.

НА МАМУ СЕ ЈЕДИ СВОЈУ
ШТО НЕ ПРИЧА ПРИЧУ КОЈУ:
О ЗЕЛЕНОМ ЛУДОМ ЖАПЦУ,
О ВРАБИЦИ И О ВРАПЦУ.

ОН БИ ПРИЧУ РАДО ЧУО,
ДВА-ТРИ ПУТА БИ ЗЕВНУО;
ПРЕВРТ'О СЕ НЕ БИ ТАКО,
НИТ' БИ ДРЕК'О, НИТ' БИ ПЛАК'О

ДОК ПРЕМИШЉА ТАКО СИМА
ОДЈЕДАНПУТ НА ВРАТИМА,
ПОЈАВИ СЕ МИКА МИШ
ПА НА ЊЕГА ВИЧЕ: „ИШ!"

ЗАГЛЕДА СЕ ВОЉЕ ДЕТЕ
АЛ' НА МИКИ ЗЛАТНЕ ПЕТЕ,
ЗА УВЕТОМ ПЛАЈВАЗ СТОЈИ,
МИКА ГЛАСНО БРОЈКЕ БРОЈИ.

ВЕЛИ, — „ПЕТ СУ И ДВА СЕДАМ
ТЕБИ СИМО НИШТА НЕДАМ,
ЈЕР ТИ НИСИ ДОБРО ДЕТЕ
НЕМАШ БРАТЕ ЗЛАТНЕ ПЕТЕ."

МАЛОМ СИМИ БИЛО КРИВО
ПА ЂЕ МИШУ РЕЋИ ЖИВО:
— „ТРИ И ЧЕТИР ЈЕСТЕ СЕДАМ
НИ ЈА ТЕБИ НИШТА НЕДАМ.'

КАД ТО ЗАЧУ МИШИЋ МИКА,
СВИХ МИШЕВА ПРВА ДИКА,
НАЋУЛИО УХА ОБА
ТЕСНА МУ ЈЕ БИЛА СОБА,
ПА ПОД СИМИН КРЕВЕТ ШТУЧЕ
СИМА СПАВА КАО „ЛУЧЕ".

БАТА

—oo●oo—

ТРУДА, ДЕЦО, СЕБИ ДАЈТЕ,
ШТО ВИДИТЕ — ИСПРИЧАЈТЕ!

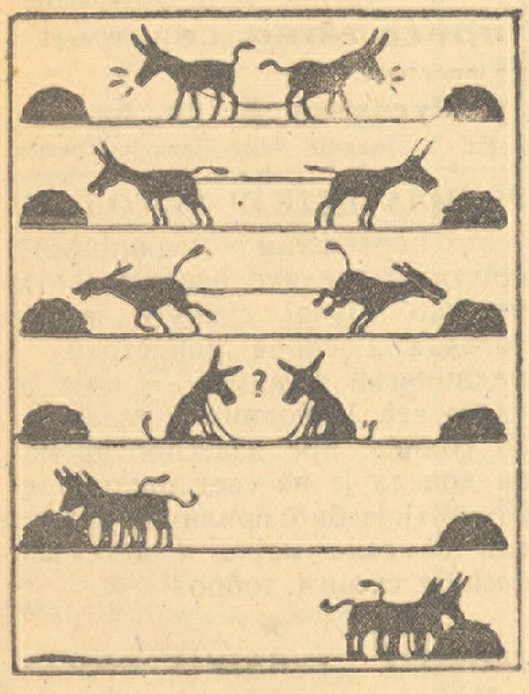

Уз сличице ове — зване „силуете" —
Ми нећемо, децо, вама опис дати.
А шта оне значе? Хајде драго дете
Мућни мало главом, — решења се [лати!

Ж

—oo|||oo—

Решење загонетке бр. 20

ЧАША, НАША, ГАША, ПАША

ОВЧАРЕВ САН

Преко венца шумовите планине, са врховима упереним у небо, полегла густа магла, па се никуд не миче. Спустила се и на саме горостасне букве и храстове, чије пожутело и увело лишће опада и застире земљу непрегледним шареним простиркама. А из магле сипи на оголеле гране и суво лишће ситна киша, звана измаглица, па се скупља у капи које се откидају са грана и падају на лиснати ћилим по земљи, шуштећи непрекидно као да ветар хује.

Увелико је већ завладала јесен, и сви овчари напуштају планину па се са својим стадима враћају опет у село на зимовник. Међу њима је и деда Милош, најстарији чобанин, јер ни за његове овце нема више траве ни сунчане топлоте. Већ неколико дана и он се припрема за повратак, прикупљајући ствари које су му служиле за мужу и справљање сира. Све ће то натоварити на своја два брдска коњића и потерати своје стадо низ планину до родног му села, где ће овце презимити.

Уочи поласка, деда Милош, пошто је намирио овце, леже раније и сам да спава, јер је сутрадан требало већ у зору кренути на пут. Он се увиј у своју дугу кабаницу, опшивену јагњећим кожама, а метну испод главе дебелу шубару. На огњишту утрну и последња жишка, те у колиби наста мрак. Осим непрекидног шуштања лишћа, није се чуло ништа друго.

Спава деда Милош мирно и безбрижно, јер су овце затворене у добро ограђеном тору, а око њих стражаре неколико крупних овчарских паса јаких чељусти и оштрих зуба, од којих зазиру вуци и медведи. Наједанпут допреше до њега некакви необични гласови. Упочетку не могаде да разабере чији су, јер му сметаше оно шуштање лишћа, али кад се гласови приближише и посташе јачи, он јасно разбра мумлање медведа, урликање курјака, штект ћеф лисице и писку зеца и других ситнијих животиња. Али, зачудо, ниједан пас не залаја, а они гласови се одједном прометнуше у људски говор, само што су се и сад могле јасно распознати поједине животиње.

Деда Милош поче ослушкивати. Гласови су били све ближи и наједном му се учини да су се животиње зауставиле код саме колибе, јер јасно чу где медвед рече мумлајући:

— Ето, и деда Милош нас оставља, и сутра рано враћа се са стадом у село!

— Ја у то не верујем! — заурла курјак. — Зар би се он усудио да путује по оваквој магли?

— Ни ја не верујем! — рече лисица. — Баш сам малочас чула петла како кукуриче са свог високог дрвета.

— И ја сам у пролазу видео непосечен купус иза колибе! — јави се зец.

Али медвед остаде при своме.

— Ја вам рекох истину! — замумла он поново. — Видео сам да је све кошнице унео у појату и врата подупро тешком гвозденом полугом. А баш сам се спремао да се још једном својски наједем меда пре него што се завучем у своју пећину.

— Онда ће бити зло и наопако за све нас! — јаукну курјак. — Шта ћемо јести кад оде деда Милош са својим стадом?

— Ништа! — одговори медвед. — Угледајте се на мене. Завуците се и ви у своје јазбине и преспавајте зиму као ја, па вам онда ни храна не треба.

— Е, лако је теби! — уздахну дубоко лисица. — Нагојио си се летос као вепар, бунда ти је дебела и можеш да спаваш колико год хоћеш. А погледај нас овако танке и нејаке! Ми се мрзнемо и кад смо сити у својим плитким јазбинама, а како бисмо се тек провели гладни?! Него да ви нешто послушате мене вечерас!

— Шта? Шта си смислила, мудра лијо? — повикаше све животиње.

— Ево шта! Кад нас већ стари овчар оставља без хране, онда да се бар наплатимо и почастимо вечерас. Стога навалимо сви колико год нас има на његов тор и друге зграде, па да уграбимо шта ко стигне и колико ко може да понесе!

— Тако је! Прима се! Напред у пљачку! — дочекаше све животиње одушевљено овај предлог и...

У том тренутку деда Милош се тргне из сна, ослушну мало, па се диже, обуче кабаницу, скиде пушку са клина и изађе из колибе. Ноћ беше исто онако мрачна, влажна и тиха као и синоћ, само су киша и измаглица и даље шуштале по увелом лишћу. Деда Милом обиђе тор и остале зграде, и увери се да је све у реду, па чак и све псе затече како мирно спавају. Тада се овчар окрете истоку, одакле се кроз маглу већ беласала зора, скиде шубару и прекрсти се, па тихо проговори:

— Хвала ти, Боже, што је то био само сан

Затим уђе поново у колибу, а са дрвета се огласи и петао својим веселим кукурекањем...

Деда Милош заложи ватру и приставі џезву са ражњом, да се мало загреје пред полазак, па онда изведе коње и поче их товарити. А кад се ускоро сасвим раздани, стари овчар се већ спуштао са својим стадом низ планину.

Чика Веца

ШКОЛА ПОЧИЊЕ...

Доста, децо, „центар-фора"! —
У школу се сада мора.
Доста, децо, „левог бека" —
Граматика сад вас чека.

Не полако, већ у „спринту"
Набављајте перо, тинту.
Књиге лепо сад расклоп'те, —
А доста је било — лопте.

Сад је конац „спорт-сезони",
Упамтите, „шампиони":
Ко се књиге сад не лати,
Биће после — „јаој, мати!"...

Браца Жарко

Лав и лисица

— ПО БАСНИ —

Разболе се цареживотиња свију,
У пећини лежи болан цело вече,
Уоколо мотри па, спазивши лију,
Изнемоглим гласом љубазно јој рече:

„Баш си добро дошла, лијо моја драга,
Цару животиња знам да добро желиш, —
Мене, к'о што видиш, издала је снага,
Па — приђи ми ближе, да ме развеселиш".

„На позиву хвала — вели лија строго —
Неопрезност често животом се плати:
Ја к т е б и трагова видим в р л о м н о г о,
Ал' н и ј е д н о г нигде да се — н а т р а г врати!"...

БРАЦА ЖАРКО

ПУТ У СЛАВУ

Лепо певам, то сви кажу, мој глас леп је као звон.
Цела бара мене цени. Ја сам жабац — баритон.
Обиђите пола света и још цела села два,
Не постоји жабац који пева лепше него ја.

Чуо сам да тамо, негде у Африци, мислим, чак,
Потребан је певач један који има глас леп, јак.
Треба да за добру песму изванредан има дар
И постаће, преко ноћи, прослављени филмски стар!

Па се реших да се кренем на велики, дуги пут,
Да завирим ја, геније, у тај славни филмски кут.
И да викнем громко, смело, да Африка јекне сва:
„Ког тражите, пред вама је! Тај певач сам, ево, ја!"

А за пробу неку песму отпевећу лепо ту,
Задивићу, запањићу компанију филмску сву!
И, наравно, бићу примљен. Даље... то је моја ствар.
До виђења! Јавићу се кад постанем филмски стар!

Чика Веца

Биљанин козметички одговори

Извештавам своје читаоце да сам велики број својих књижица већ поделила, а како су ми нестале, дала сам их поново у штампу. Свако ко ми пошаље адресиран коверат са марком добиће накнадно бесплатно књижицу чим изађе из штампе. Молим за 14 дана стрпљења.

Вуница. Много ме весели што сте успеле да потпуно ишчистите лице од бубуљица. Када будете долазиле, јавите се претходно картом, да бих вас чекала. Надаље употребите све као и до сада.

Ленница. Кад вам је лице тако претерано сухо и пуно лишајева, морате га свако вече мазати лојем и претходно чистити, без умивања, сунцокретовим уљем. Начин спремања тог лоја је следећи: пола кг. марвеног лоја исецкати и кувати у литри воде у коју усути кашику Кајзерова боракса. То кувати цело пре подне и ставити лонац на хладно место. Смрзнути лој који плива на води скинути и очистити од талога. Тако добивени лој кувати у пола литре белог вина и поновити горњи поступак. Скинути лој кува се са четврт литре млека, и све док не постане густа смеса. Та се смеса употребљава као крем за лице, које се претходно уљем очисти.

Мара, Сентамаш. Много ме весели што сте лице ишчистиле од пега и флека, пошто свака нега захтева стрпљење. Целе зиме и надаље употребљавајте против пега и флека масни крем за ноћ и сухи за дан. Ревносно употребљавајте пудер који садржи кининова прашка и одбија ултравиолетне зраке, а чува лице од новог излажења пега.

Каја, Тител. Увече после умивања ставити Биљана хормон крем за негу коже, а ујутру после умивања употребити Биљана крем од краставаца, који треба да стоји на лицу пола сата, затим лице добро избрисати и употребити пудер. Недељно једанпут паните лице на липовом цвету, али претходно намажите лице хранљивим хормон кремом. После парења лице добро избрисати, истрљати комадићем леда и ставити пудер. Ако се овога будете тачно придржавали, биће вам лице глатко и без бора.

Софија. Један од најхранљивијих кремова је Биљана Амарилис крем за жене које су прешле 40 година употребљава се обично за дан и за ноћ. Пре пудера лице добро избрисати од крема. После дуже употребе крем потпуно изглача боре. Млађе особе могу га такође употребити, а онда после два до три месеца прећи на крем који њиховим годинама одговара. Све Биљана препарате можете добити у парфимерији Санитас, Зомбор.

Ненад. Мушкарац мора неговати лице исто онако као и жена. Ако будете стављали хранљиви Биљана витамин крем на лице свако вече, а ујутру после бријања Биљана крем од бадемовог млека, уверена сам да при бријању не ћете осећати никакве болове. Лице ће вам за неколико недеља бити фино и глатко.

Марица. Против црвенила носа је добра следећа водица (дајте је спремити у апотеци): 200 гр. ружине водице, 3 гр. боракса, 3 кг. печене стипсе, 5 гр. бензое тинкт. Нос облагати ватом натопљеном у тој води.

Јулија. Прилажем вам рецепт тзв. ланолин млека: 40 гр. мед. сапуна, 10 гр. боракса, 100 гр. ланолина, 60 гр. алкохола, 3 лит. дест. воде. У апотеци дајте спремити четвртину од овога и употребите као млеко за чишћење лица свако вече. После тога ставити крем. Све Биљана препарате можете добити у парфимерији Кос, Ујвидек, II Ракоци 23.

Свака читатељка »Нове поште« има право на бесплатне козметичке савете и бесплатни преглед лица **сваког дана од 9—12 и од 3—6 часова.** Свакако је боље лично доћи, јер је лакше дати савет кад се лице прегледа. Ко жели савет преко поште, треба да ми пошаље адресиран коверат са марком за одговор. Моји козметички одговори излазе сваке недеље у »Новој пошти«. Биљана, Ујвидек, Андраши ул. 2/I (Гвоздени човек).

Бесплатан купон бр. 26 за преглед лица и одговор

ЖЕНСКИ свет

Шта поједини народи мисле о жени у пословици

Повољна и неповољна мишљења

Карактеристично је по менталитет појединих народа за однос мушкараца и жена код њих, да се у народним пословицама најјасније изражава мишљење о женама.

Шпанац у народној пословици вели: »Жена и мазга су послушнији ако их милујемо и мазимо, него ако их батином желимо да уразумимо«. Једна друга народна шпанска изрека: »Женине сузе не вреде много, али су често веома скупе«.

Француз каже: »Лисица је лукава, мудра, свезналица. Од ње је много лукавија, мудрија и већа свезналица само жена«!

Арабљанин има веома надмено мишљење о жени: »Мушкарчева лепота зависи од његове душе, а женина душа зависи од њене лепоте«.

Индусово мишљење је ово: »Жена је као сенка. Ако пођеш за њом, она стално бежи испред тебе, али ако бежиш од ње, она ће стално трчати за тобом«.

Јапанци су већ мање каваљерски расположени према својим бољим половинама: »Женино оружје је језик, које она никада неће пустити да зарђа«.

Холанђани кажу: »Жене и лудаци никад не праштају«.

Енглези су прилични скептици према женама: »Жена се смеје кад може, а плаче кадгод хоће«.

Турска народна пословица: »Ко избије жену, личи на онога ко праполовинама: »Женино оружје је језик, ако оно што је добро, а остају само лоши отпаци брашна«.

Један немачки женомрзац лансирао је у своје време ову пословицу: »Све добре жене почивају на гробљу«...

Неколико упутстава женама пушачима

Данас много жена пуши, али неке од њих не знају да и у пушењу постоји бон-тон. Препоручљиво би било ако би запамтиле ових неколико тачака:

Незгодно је, а није ни лепо да жена пуши на улици или у шетњи.

Са запаљеном цигаретом не улазите код пријатељице или у какав локал, бифе и томе слично.

Не бацајте пепео од цигарете немарљиво и гордо на под. За пепео постоје пепељаре.

Избегавајте ујутро пушење у кревету, да би се избегао евентуални пожар у стану, који се често изазива непажљиво баченом цигаретом или не довољно угашеном цигаретом и шибицом.

Држите главу право када се приноси ватра да се запали цигарета, како не би у исто време опрљили косу, обрве или трепавице.

И на крају, не остављајте цигарету упола угашену, како то жене имају обичај, тако да непријатан мирис никотина гуши околину.

Уметничко штопање одела
МАРИЋ
штопује све врсте штофова и платна: прегорело, поцепано, расечено, од мољаца нагрижено, код превртања одела, џепови, као и поправку старих одела.
Штопера МАРИЋ
Левента ул 6/III (преко од Лојда)
1443

КАКО СЕ ЧИСТЕ МРЉЕ ОД ВОЋА

Мрље од воћа на белим чаршавима и салветима отклањају се прањем у млакој сапуници, натапањем замрљаног места киселином или слатким млеком. Кад тако постоји више часова, испирати испрљано место чистом водом.

Све познате »БИЉАНА« препарате, који су спремљени од савршеног материјала, као:
Хормон, Витамин, Амарилис,
КРЕМОВИ који хране кожу и уклањају боре — дневни од краставаца, бадемовог млека — масни против пега — и суви крем и пудер савршеног квалитета у најлепшим нијансама добијате у
„Биљана" козметичком заводу
Ујвидек. Андраши улица 2/I.
Преглед лица и козметички савети бесплатни.
Могу се добити Биљана препарати поштом поручити код парф.
Кос Јожеф, II Ракоци ут 23. 690

ФИЛМ

Грета Гарбо

Неколико речи о њеном филму „Ниночка"

Ернест Љубич, мајстор режије, по завршетку филма »Ниночка«, на питање постављено од стране једног новинара: да ли је довољно да једна карактерна драмска глумица глуми само трагедије, одговорио је: »По мом мишљењу, није!... Један велики уметник, ако је заиста велик, морао би да глуми и комедију и трагедију са истим успехом«.

У филму »Ниночка« имамо прилике да чујемо први пут Гретин глас која одјекује у једном париском кабареу. Филм се развија невероватним темпом, са бљештавим сликама ноћног Париза. Жива радња и темпо чине да је овај филм један од најуспелијих ове врсте.

Филм »Ниночка« употпуњује весела духовитост добро познатог »џентумен-провалника«, Мелвин Дугласа. Не би смо се требали чудити што су поред Грете ставили баш Мелвина, када знамо да је он у последње време много снимао.

Грета Гарбо је после ове успеле премијере, коју је већ видело неколико милиона гледалаца, стекла нову славу, и тако за још неколико година осигурала себи престиж најбоље филмске звезде.

Изгледа да је тачно рекао један амерички новинар: »Не верујем да ће филм дочекати да има још једну глумицу као што је Грета Гарбо!«

У речима овог новинара има доста истине. Видећемо, уосталом, шта ће нам донети будућност!

*

МОРИС ТУРНЕР СНИМА У ПАРИЗУ

Режисер Морис Турнер потписао је са новооснованим париским послератним филмским предузећем »Континентал« уговор о снимању једног филма који треба да мало потсећа на »Карне д'бал«. То ће бити серија скечева, у којима ће се појавити Реми. Ових дана Реми је потврдио пријем уговора и кренуће из Марсеја у Париз. Снимање почиње током идућег месеца.

ЖАН ГАБЕН СЕ РАЗВОДИ

Дуго година био је то срећан брак: Жан и Дориан. Она је играла у мјузик-холу, а он је певао у оперетама и водвиљима. Дориан је остала непозната, а Жан је постао славан. Цео свет зна Жан Габена. И рат је прошао и они су били срећни. Сада се разводе. Дориан остаје распуштеница а Жан воли неку другу. Судбина славних!

С. С.

РАСПИС НАГРАДЕ ЗА ФИЛМСКЕ АМАТЕРЕ

Град Будапешта расписала је један конкурс за унапређење аматерског филма. Биће награђена три филма у боји и три црнобела филма. Радови могу обухватити какву било тему која је подесна да унапреди пропаганду престонице. Подробнија обавештења и тискanице о томе могу се добити у Звању за промет странаца, Будапешта, IV, Деак Ференц ул. 2.

ПРОСПЕР МЕРИМЕ НА ФИЛМУ

Наскоро ће почети снимање филма »Коломба«, чија тема потиче из новеле познатог француског књижевника Проспера Меримеа. Снимање ће се обављати већим делом у слободној природи.

НОВИ ФИЛМ ХУНИЈЕ

У Хунији снима се сада нови филм »Ноћни брзи воз«, у режији Андреаса Родригеза, а по тексту Ласла Шегешдија. Тема филма је железнички живот, један судар, експлозија, саботажа и друге узбудљиве ствари. Главне улоге играју: Бела Борди, Јанош Шарди, Золтан Грегуш, Теодор Биличи и други.

Купујте вино, ракију, рум и ликере само код
ХАРШАГИ ЛОВРЕ
трговца вина и ракије
на велико и мало
УЈВИДЕК, Мусолини 7, Тел. 41-88
јер има првокласну робу 1178

НОВО СРЕДСТВО ПРОТИВ ПЕГАВОГ ТИФУСА

Немачком професору д-ру Т. Морелу пошло је за руком да сачини медикамент којим се успешно сузбијају епидемије пегавца и друге заразе, чији разносачи бацила су уши (ваши). Он је приметио да се ваши из одела растерују, да их нестаје ако загађено одело преконоћ виси у штали над коњима, као и да ваши напуштају човека ако спава увијен у коњски покровац. Из овога је научник закључио да у коњском зноју, односно у продуктима растварања који се, услед испарења и презнојавања, стварају на површини коже, мора да има чека материја која је неподношљива за те инсекте. Стога је он чинио огледе са том основном материјом, којој је придодао сумпорни препарат и још неке друге супстанце, и добио неки прашак који је већ после 4 до 5 дана све ваши потаманио. На источном фронту употребљава се прашак проф. Морела против ушију — а тиме и против пегавца — са много успеха.

*

ПАСТЕРИЗАЦИЈА МЛЕКА

Пастеризованим млеком, који се нарочито даје малој деци, постиже се сигурна предохрана против инфекције бацилима туберкулозе, који у обичним или недовољно куваном млеку има увек доста. Пастеризација млека састоји се из његова загрејавања за кратко време до 66—90 степени и после тога се нагло расхлађује. Тиме се уништавају све клице које могу изазвати туберкулозу и разне друге болести. Па ипак, млеко и после пастеризације задржава свој пријатан природан укус и витамини се сачувају. Пастеризовано млеко требало би држати у добро затвореним судовима на леду.

ПРИЧА „НОВЕ ПОШТЕ"

СТАРА ПРИЧА

Георгије Летић

Већ више од годину дана волео је Младен Марију. Болео ју је онако како се то само може волети у његовим годинама, а он тек што је навршио двадесету.

Једног дана дођоше црни облаци и на његову љубав. Приметио је да његова Марија није више она стара. Постала је према њему некако немарнија. На питање шта јој је, није никада одређено одговарала. Срео ју је једном на улици где шета са непознатим младићем. А доцније му је слагала, изговарајући се да је то неки њен далеки рођак.

Имао је Младен сада већ пуно разлога да сумња у верност своје Марије. Али, када једнога дана она не дође на заказани састанак, — а био је извештен да је баш у то време била у шетњи са поменутим непознатим младићем —, он више није имао шта да сумња. Нађе је још истога дана и запита зашто није дошла на састанак, нашто му она одговори да је била болесна. Настала је после тога оштра препирка, пуна пребацивања са Младенове стране, док се Марија одједном не наљути и напусти га, и не опростивши се са њиме.

Неколико дана је већ Младен као у грозници. Не може да се помири с тим. Зар његова Марија да га тако напусти?! Зар му се није толико пута заклињала верношћу до гроба? Колико је само сањарио о својој будућој срећи заједно са Маријом, и колико планова градио у својој машти, па да се све то сада одједном сруши?

И у овим страшним тренуцима дође му страшна помисао: Нашто да живи? Од часа како се упознао са Маријом он је живео само за њу; а сада ње више нема, јер га она више не воли. Крв му навре у главу и не да му мира. Нема њему више живота без Марије.

Последње вече прошао је још једном поред Маријине куће, — можда ће је случајно још једном видети; али је није видео. Упутио се затим крају вароши. Дошао је до ивице старога гробља и упутио се широком стазом која је водила поред самога гробља. Нашао је на један камен који је личио на клупу, и сео на њега. Неће ићи даље, овде ће учинити оно што је наумио. Само још мало да размисли о свему.

Дође му жао када помисли колики ће бол причинити родитељима, — али шта може? Главно је да ће за ово знати и Марија, коју је у опроштајном писму означио кривцем за његову смрт. Свет ће упирати прстом у њу, а можда ће и пљувати за њом. Мораће је гристи савест целога живота, јер ће носити на души његов невини живот.

Одједном се сети да је већ време да изврши оно што је наумио. Извади из џепа оштар перорез и отвори га. Сечиво заблиста на благој месечини. Један оштрији потез преко вена леве руке и готово је, — он ће, полако, умрети.

Баци поглед још једном напред, и као опарен скочи. Поче сав да дрхти од страха. Пред њим на неколико корака стајала је страшна авет.

— Ти си ме канда тражио, младићу? — проговори авет са искеженим зубима.

Младен је још увек дрхтао и није могао да проговори.

— Или можда не знаш ко сам? Ја сам Смрт коју си тражио. Шта желиш?

— Хоћу да умрем, — једва промуца Младен.

— Па зар тако млад и зелен да умреш? Знам зашто то желиш, али нисам ти за мене. Уосталом, доћи ћу ја већ по тебе, али када ја то будем хтела, а не када ти то замислиш.

— Али ја хоћу да умрем, — сада већ слободније одговори Младен, а у том тренутку авети већ није било пред њим.

У највећем страху, и стално се осврћући, отрча он кући.

*

Младен је сада већ давно превалио шездесету годину и коса му је бела као снег.

Једног лепог јесењег дана седео је пред кућом играјући се са унучићима. Одједном погледа напред и сав се згрози. Пред њим на неколико корачаји стајала је она иста авет коју је једном већ још као младић, видео.

— Ево ме, старче, дошла сам по тебе, време је да пођеш са мном. Сећаш ли се да си ме једном звао?

— Али ја сам те звао онда када нисам хтела да ме поведеш, а не сада. Па зар већ сада да оставим ове моје слатке унучиће, моју децу, имање, виноград и ово лепо сунце? Зар се нисам доста намучио целога века, па бар сада да још мало, овако лепо, у миру, проживим. Остави ме још коју годину, још ми се не умире.

— Не буди смешан, старче. Онда си ти хтео да умреш, а ја нисам; сада ја хоћу, и сада нема погађања. Зар ти нисам још тада рекла да ћу доћи по тебе кад ја то будем хтела, а не када ти то зажелиш? Уосталом, немам ја толико времена да се расправљам са тобом, већ сместа пођи за мном.

Унучићи сви одједном погледаше у деда-Младена: Он је био сав побледео, а са чела му је цурио зној. Очи је упирао некуда горе, а уснама је нешто шапутао. Подижо се још једном на ноге, а затим се као проштац сруши на земљу и оста тако непомичан за увек.

ПОГОНСКИ МАТЕРИЈАЛ

Шумар: Хеј шта радите горе?
Аутомобилиста: Узимам погонско гориво за мој аутомобилски генератор, да бих могао да продужим пут.

ТАЈНА СМРТИ Џемса Вуда

62

Едвард С. Тејлор

Сада сам настојавао само на томе да се по могућству са што достојанственијим гестом подигнем иза отомана.

— Претстављам вам моју малу вереницу, мистер Брент! — изјавио сам са патетичним заносом.

Изгледало је да су се усне Џоове већ повлачиле чак иза ушију.

— Мило ми је, мистер Смит, ви сте заиста ваљан човек!

Он сада већ није био сам. Кроз прозор је улазио полицајац за полицајцем. За трен ока уклонили су барикаду, а даске и изрешетана врата падали су на патос као слама. На прагу се појавио високи атлетски стас инспектора Брауна.

— Мора бити да је вођена жестока борба, мистер Смит? Драго ми је што сте са толико среће прошли кроз борбу.

Пришао ми је и срдачно стегао руку.

— Али куда су се дели бандити? — разгледао је по соби инспектор.

— Они су још благовремено успели да умакну. Поставили су стражу, и ја сам чуо њихове сигнале звиждукањем, — објаснио сам.

— И ми смо чули звиждукање. Наш ауто је баш у том тренутку стигао пред капију. Ни жива душа не би могла да промакне из ове куће. Не, мистер Смит, овде мора да постоји неки тајни излаз!

— То је вероватно.

Испричао сам му укратко свој малопређашњи доживљај При томе нисам могао имати обзира ни према лепој мистрес Алиси Вуд, ни према Тому Вуду. Ја према њима нисам био више обавезан.

— Како, зар је Том Вуд убица! — узвикнуо је узбуђено Џо. — Па ја сам тек јутрос пронашао подрум о коме је шоферов отац говорио у ноћи кад се убиство десило. Тај подрум се налази у близини Лендстрита.

— А ја вам ипак тврдим да је Том Вуд и убица и разбојник, — остао сам при свом гледишту. — Кладио бих се с вама, мистер Брент, да је шофер већ отада вратио подрумске кључеве њиховом сопственику.

— Није потребно да се кладимо, јер стварно се тако десило, — признао је млади детектив. — Он је пре четири дана изнајмио подрум, али је већ прекјуче вратио кључ с тим, да подрум услед непредвиђених препрека не може употребити. Пропала му је и капара од три фунте. У међувремену, шеф полиције је већ наредио да се подрум прекопа.

Одмахнуо сам руком, рекавши:

— То је узалудан труд! Сада је ван сваке сумње ко је прави убица.

Моје речи инспектор Браун потврдио је покретом главе.

— Тома Вуда ја ћу лично ухапсити. Ако је злочинац, нека га обесе, ако је лудак, треба га стрпати у лудницу. Али сада да не губимо више времена, господо, него да разгледамо, можда ћемо још пронаћи тајни пролаз бандита!

Пошао је у кухињу хитрим корацима. За то време су полицајци већ уклонили у страну велики кухињски орман. Иза њега су се видела тапетирана врата у зиду. Са неколико снажних удара секиром врата су разваљена. Друга просторија је личила на ову прву.

— Изгледа да је ту реч о два потпуно слична стана — приметио је Браун, кад смо прешли преко прага собе. — Према томе, тајни улаз налази се свакако на истом оном месту у соби где сте га ви нашли.

Пришао сам зиду. Извадио сам свој перорез. На одговарајућем симетричном месту претходних тајних врата почео сам лупкати по зиду. Већ после трећег удара чуо се празан звук.

Данас

ДЕЖУРНЕ АПОТЕКЕ:

Аларгић, Трг Фр. Деака 5. Телефон 25—81.

Илин, Ержебет тер 4. Тел. 24—45

*

РАДИО

13 септембар 1942

БУДАПЕШТА. 7.00: Јутарња музика ● **10.00:** Служба Божија из реформатске цркве ● **11.00:** Црквене песме и беседа из цркве Исусовог Срца ● **12.15:** Програм Левента ● **14.00:** Делови из опера ● **15.45:** Циганска музика Хорват Елемера ● **17.20:** Музика за игру Мађарске ревије ● **18.15:** Маршеви ● **19.20:** Дан хонведа на Маргитсигету ● **20.20:** Концертна дела.

*

МЕЂУНАРОДНИ ИЗВЕШТАЈ О ВОДОСТАЈУ

12 септембар 1942.

Дунав: Комаром 214 (—8), Будапешт 146 —(+4), Пакш 031 (+12), Баја 092 (+10), Мохач 107 (+4), Бездан 146 (+3), Гомбош 178 (—1), Увидек 132 (—3).

Тиса: Вашарошнамењ —139 (—12). Токај —068 (+7), Тисафиред —113 (+1), Чонград —234 (—2), Сегед —108 (—2), Тител 075 (—1).

*

ОДЛАЗАК И ДОЛАЗАК ВОЗОВА

За Будапешту: 5.55 (брзи), 13.31, **16.24 (брзи).**

За Сабадку: 4.31, **8.14 (убрзани моторни, веза за Зомбор).**

За Зомбор: 3.53, 10.37, 13.48 (директан за Паланку), 17.06.

За Обече, Зенту, Сегед: 5.50, 14.00 (само до Обечеја), 16.33.

За Тител: 6.26, 20.27.

Из Будапеште: 7.38, 11.57 (брзи), 22.53 (брзи).

Из Сабадке: 19.31, 20.10 (убрзани моторни)

Из Зомбора: 7.32, 10.26 (директан из Паланке), 12.47, 20.13.

Из Сегеда—Обечеја: 7.28 (Из Обечеја), 10.05, 19.46.

Из Титела: 6.24, 16.11.

*

ИЗВЕШТАЈ СА ПИЈАЦЕ У БУДАПЕШТИ

Цене на велико

12 септембар 1942.

Кромпир, крупан, роза, кг. 28—60 ф.; ситан, кг. 16—30 ф.; црни лук, пушла 16—36 ф.; бели лук, пушла 30—72 ф.; бундева, комад 6—16 ф.; першунов корен, пушла 18—40 ф.; шаргарепа, пушла 20—36 ф.; келераба, пушла 10—30 ф.; зелени пасуљ, кг 14—40 ф.; патлиџан, кг. 10—52 ф.; краставац, комад 6—20 ф.; млад кукуруз за кување, комад 12—30 ф.; купус, главица 16—30 ф.; кељ, главица 30—50 ф.; карфиол, главица 70—1.20 п.; зелена паприка, комад 1—4 ф.; бабуре, комад 2—6 ф.

ПАЖЊА ДОМАЋИЦАМА! Ваш шпорхет не пече и тражи много дрва. Ко жели да му шпорхет брзо и добро пече са мало дрва гарантовано. Обратите се на адресу Милић. Увидек, Ченеи ул. 23. 1482

ЖЕНИДБЕ РАДИ жели познанство трговац 50-их година из околине Увидека са озбиљном особом 40—50 год. удовицом, растављеном или старијом девојком. Озбиљне понуде слати на администрацију »Нове поште« под шифром »Верна другови«. Дискреција часну зајамчена. 1481

СПОРТ

Проблем око састава УАК-ове навале

Са вођом навале, или без левог крила

Велкер као центар, или лево крило?

УАК је ову сезону почео врло лоше: три утакмице, од којих је две играо нерешено, а једну изгубио. Три противника, од којих је најмање двојицу морао тући, а са једним играти нерешено. И бројеви говоре на штету УАК-а. Дато је пет голова, а примљено шест. Тражити кривца у рђавом почетку сада је излишно, али је зато више но икада потребно да се подвуче једно: **УАК-ова навала је она која у оваквом саставу не може добити ни једну утакмицу, па и са најслабијим противником.** Одговор је кратак. Не могу се добијати утакмице без центра и навалног триа, који не могу да дају голове и надмоћ тима изразе у головима. Као доказ да УАК-ов трио, — који је иначе састављен из одличних играча, узевши сваког посепце, али који имају једну велику ману, неспособност у пуцању и реализовању завршних акција, — не одговара данашњим потребама доброг тима, јесу баш оних пет голова датих у овом делу футбалског првенства. Наиме, од пет голова датих за прошле три утакмице, четири гола су дала крила: Медарић и Велкер, а свега један гол је дао Такач, играч из триа. Нећемо тиме да кажемо да и крила не треба да дају голове на утакмици, али жалосно изгледа ако се цео тим мора ослонити да своју игру дату за деведесет минута изрази у головима преко крила.

Слаб или боље рећи „незгодан" састав навале дошао је до пуног изражаја на прошлој утакмици против Терекреша, када је УАК, апсолутно надмоћнији, морао да подлегне противнику, а вођа пута у последњем моменту да стави Велкера са левог крила на место вође навале. Причају да је од тренутка како је Велкер заиграо на центру пошло све боље. Али тада је лева страна била потпуно непокретна и скоро неупотребљива.

Данас водећи из УАК-а стоје пред једним за њих тренутно готово нерешивим проблемом: против Коложвара играти са добрим вођом навале, али зато без леве стране, или боље рећи без левог крила, или играти са добрим левим крилом — Велкером, а жртвовати ефикасност целог триа. У сваком случају ово питање је врло тешко решити, јер од прошлог четвртка до данас је врло мали размак да се решавају слична питања, а поготову ово, које је тренутно најважније. На тренингу прошлог четвртка покушано је и могуће и немогуће. Велкер је играо сталио центра и показао се као одличан и тренутно незамењив. Десно крило играо је Медарић, а десну полутку Раб. Цела десна страна са Велкером дејствовала је беспрекорно. Затим се прешло на решавања леве стране. Једно време лево крило играо је Такач, а леву полутку Бадић. Из ове комбинације, која ће се на крају изгледа морати и усвојити, увидели смо да Такачу није место на левом крилу, јер је он изразита полутка, и све лопте које је добио, уместо да их води аут линијом према корнеру и голу, одмах је преносио, као полутка, према центру. У том случају Бадић је остајао увек или неупослен, или у недоумици како да игра и на који начин да се открије и заузме одговарајуће место, јер је његово уствари заузео Такач. Такач је једино показао вољу, као савестан и добар футбалер, да игра на том месту, но сем те воље није показао ништа друго. Истина, једном приликом је у сјајном бегу пронео и са двадесет метара дао гол какав се ретко виђа. Он је тада употребио свој познати шут, који иначе, на жалост, врло ретко употребљава. У свему, Такач ће изгледа ипак остати на левом крилу. Са Бадићем није све у реду. Много дриблује, а изгледа да нема ни неке нарочите воље за игру. Да је Палфи тренирао, много би боља комбинација била Велкер—Такач—Палфи, него Велкер—Бадић—Такач. Покушано је и са Медарићем на левом крилу, а Рабом на десном. Раб је на томе месту задовољио, и чак се показао на махове одличан, док се, међутим, Медарић на левом крилу уопште није снашао. Ова комбинација је после десетак минута игре потпуно отпада, те се на крају ипак остало на првом саставу Медарић, Раб, Велкер, Бадић и Такач. Могуће је да ова навала буде и ефикасна, да испуни наде одговорних и да победи сутра Коложвар, али је мало вероватноће да се од Такача може створити лево крило. Иначе, остали део тима остаје стари, једино што је могуће да ће десног халфа играти Фехер или Палфи, јер је Харгитаи повређен.

Према томе, УАК данас против Коложвара игра у саставу *Илац, Чилаг, Аврамовић, Фехер (Палфи), Марјановић, Живковић, Медарић, Раб, Велкер, Бадић и Такач.*

ВлаВе

РАСПОРЕД УТАКМИЦА ЗА ДРЖАВНО ПРВЕНСТВО КОЈЕ СЕ ИГРА ДАНАС

Вашаш—Чепел играју у Будапешти у Латорца улици. Чепел, са бољим тимом у сваком случају ће бити победник.

Ујпешт—Терекреш састаће се такође у Будапешти. Нови клуб лиге Терекреш, према општем мишљењу, мора изгубити од Ујпешта.

Кишпешт—Ференцварош играју у Кишпешту. Слаба форма Фрадија онемогућује тачну прогнозу за овај сусрет. Минимална победа Ференцвароша или нерешен резултат неће изненадити.

Сегед—Нађварад поделиће бодове у Сегеду, иако Сегед на свом терену има нешто више шанса за победу.

ДиМАВАГ—Солнок играју у Дјошђеру и сигурно форма домаћина требала би да дође до изражаја у овој борби. Солнок би могао да изненади.

ШалБТК—Електромош играју у Шалготаријану. Домаћи би према досадашњим играма и постигнутим резултатима морао победити.

Гама—Халадаш ће се борити у Будапешти. Гама би у интересу оправдања свога ранијег реномеа морала победити најопаснијег новог члана Лиге—Халадаша.

ДАНАШЊИ СПОРТСКИ ПРОГРАМ У ЗОМБОРУ

Данас ће Зомбор имати свакако изузетно интересантан спортски програм. У предигри састају се на првенственој утакмици II тим МОВЕ ЗТК и САШК из Стапара. Код ове утакмице свакако ће побудити велико интересовање чињеница, да наступају Стапарци и то први пут у Зомбору, па још на једној првенственој утакмици. Стапарци имају добар тим са неколико врло добрих играча.

На главној утакмици сусрећу се ЋК Бекешчаба и I тим МОВЕ ЗТК. Гост ће у својој III групи играти свакако водећу улогу, што доказује и високи резултат од 8:1 са колико је прошле недеље тукао одличан тим Бездана.

ВЕЛИКИ УСПЕХ ЈОВАНА МИКИЋА-БАТЕ У ДЕСЕТОБОЈУ У БУДАПЕШТИ

У десетобоју у Будапешти, наш земљак **Јован Микић-Бата,** познати лакоатлетичар, постигао је ванредан успех, јер се пласирао као трећи. Први је био **Ковач ТСЕ** са 6.119 бодова, други **Чањи ВЕАК** са 5832, а трећи **Микић** са 5.666 бодова.

ХРВАТСКА—СЛОВАЧКА 6:1 (1:0)

У Загребу је одиграна утакмица између репрезентације Хрватске и Словачке, која је завршена великом победом хрватског тима. Хрватска је изишла у саставу: Монсидер (Конкордија), — Дубац, Брозовић — Кокотовић, Лехнер, Јазбиншек — Цимерманчић, Велфл, Лешник, Антолковић, Плеше. Голове су дали Лешник (4). Антолковић и Цимерманчић, а за Словаке Подхрадски. Публике је било преко 10.000. Лешник је бомбардовао гол гостију, али је имао пех те је могао »само« овакав резултат постићи. Први део игре био је на својој висини. Оба тима играла су одлично, те се очекивао нерешен резултат. Д 32 минута другог полувремена Словачка се држала, па је одједном попустила и одлични пургери су просто приковали госте уз гол. Бугарин Атабасов је објективно судио.

Коложвар ће данас против УАК-а известа следећи тим: Шепрењи, Санислав II, Ваш, Раднаи (Вербеци), Сантаи, Чакањ, Шимон, Ковач IV, Вачи, Бољхади, Сокољ.

Познати хрватски играч Матошић, један од најспособнијих хрватских играча отселио се у Италију. После дугог одмора играо је само на тренингу. Матошић наступа у ФК Болоњи. Он је центар навале. Матошић је већ узет у италијанску репрезентацију и ускоро ће играти против Хрватске.

У пријатељској игри СКЛ Перош, победио је СК Бегеч са 3:1 (2:0). Утакмица је одиграна у Бегечу у прошлу недељу.

Четири првенствене утакмице у Сабадки одржаће се у недељу. У оквиру државног првенства II разреда КРАК из Капошвара играће против СВАКА, а Бачка ће играти против МАК-а из Макоа. На првенственим утакмицама I разр. Терекреш ће играти са СМТЕ, а КАК са СТК. Највеће интересовање показује се за утакмицу СВАК-а и КРАК-а.

У Кули је у уторак одиграна утакмица у корист »Црвеног крста« између КАФЦ I и старих играча КАФЦ-а која се завршила са резултатом од 6:2 (3:2) за КАФЦ. Голове су дали за КАФЦ Туруц (2), Јанес (2), Тремл (1) и Мер (1), а за старе играче поручник левенте Нађ Ф. (1) и Мароши (1). Добри су били: Јанес, Мер, Туруц од КАФЦ-а, а од старих Нађ, Кифер, Тошић и Мароши.

Мали Огласи

стају до 10 речи 1·50 п., свака даља реч 10 ф. — За оне, који траже службу, 50% јевтиније.

—o—

КЊИГОВОЂА, БИЛАНСИСТА. Мађарског, немачког и српског **дописивања и превода,** прима се 20-годишњи сувласник међувремено ликвидиране опште и повољно познате берзанске агентуре фирме В. Балабушић и комп. Примам и преписивање по потреби на сопственој писаћој машини. Шимон Јован, Хонвед ул. бр. 1. 1430

БАЧВАНИН, ЗАНАТЛИЈА, стар 33 год. вере рим. кат., момак, оженио би девојку или удовицу од 18—32 год., са нешто мираза, вера споредна. Мираз је потребан ради отварања радње. Озбиљне особе молим нека изволе слати са понудом и њихове фотографије. По увиду фотографија се враћа са највећом дискрецијом. Писати на администрацију »Нове поште« по шифром: »Чезнем за срећом«. 1458

МЛАЂИ ТРГОВАЧКИ ПОМОЋНИК, гвожђарске у шпецерајске струке, говори мађарски и српски, тражи намештење за одмах. Упитати у администрацији. 1457

ПРИМИО БИХ ЧИНОВНИКЕ или ђаке на стан. Упитати: Хонвед ул. број 52. 1462

ФОТОГРАФСКИ АПАРАТ: »LEICA-SUMMAR« са сочивом 1:2 са прибором продаје се. Озбиљни интересенти нека пошаљу своју адресу у администрацију под лозинком: »LEICA«.

ХИТНО ТРАЖИМ првокласног кројачког помоћника за велике комаде, вичног самосталном раду. — Добра плата. Силађи А., кројачки салон, **Сонд** (Сонта). 1465

ПАЖЊА! Господо и госпође. Новац можете зарадити ако се обратите АСТРИ ОСИГУРАВАЈУЋЕМ ДРУШТВУ уз невероватну високу максималну провизију, месечно 150—200 пенга па и више, у самом Зомбору. У свим општинама узимамо месне повереника. Може се и писмено јављати. Зомбор, Deák Ferenc körút 26. (Városi Pavillon) 1450

ПРОДАЈУ СЕ ПРИКОЛИЦА са гуменим точковима — нове гуме у добром стању — носивост 3 тоне, подесна и за коњску запрегу. **Нађ Денеш, Шајкашђерђе.** 1456

ПРОДАЈЕМ КУЋУ у центру Кисача бр. 457 са два локала са улице. 1460

СТАРА одела, веш најбоље плаћам. На позив кући долазим. **НАЧА ШАНДОР,** старетинар, Хал тер 11 (Рибљи трг). 691

НАМЕШТАЈА собног, канцеларијског, кухињског јевтино продајем. Сава Романовић, Ујвидек, Ирињи Јанош 7. 1403

ПРЕВАЋАЊА, КОРЕСПОНДЕНЦИЈУ, ПРЕПИСИВАЊА на српско-хрватском, мађарском и немачком језику јевтино примам. Ержебет тер 7, II спрат (код поште). 1425

СПРЕМАН ВИНОГРАДАР, ВОЋАР, ПОВРЋАР и ЦВЕЋАР тражи намештење, може и као домар. Упитати у Администрацији. 1442

ИЗДАЈЕ СЕ У ПАЛАНЦИ велика кућа са водоводом и купатилом. Упитати код уд. Хиршенхаузер Терезије, Паланка. 1452

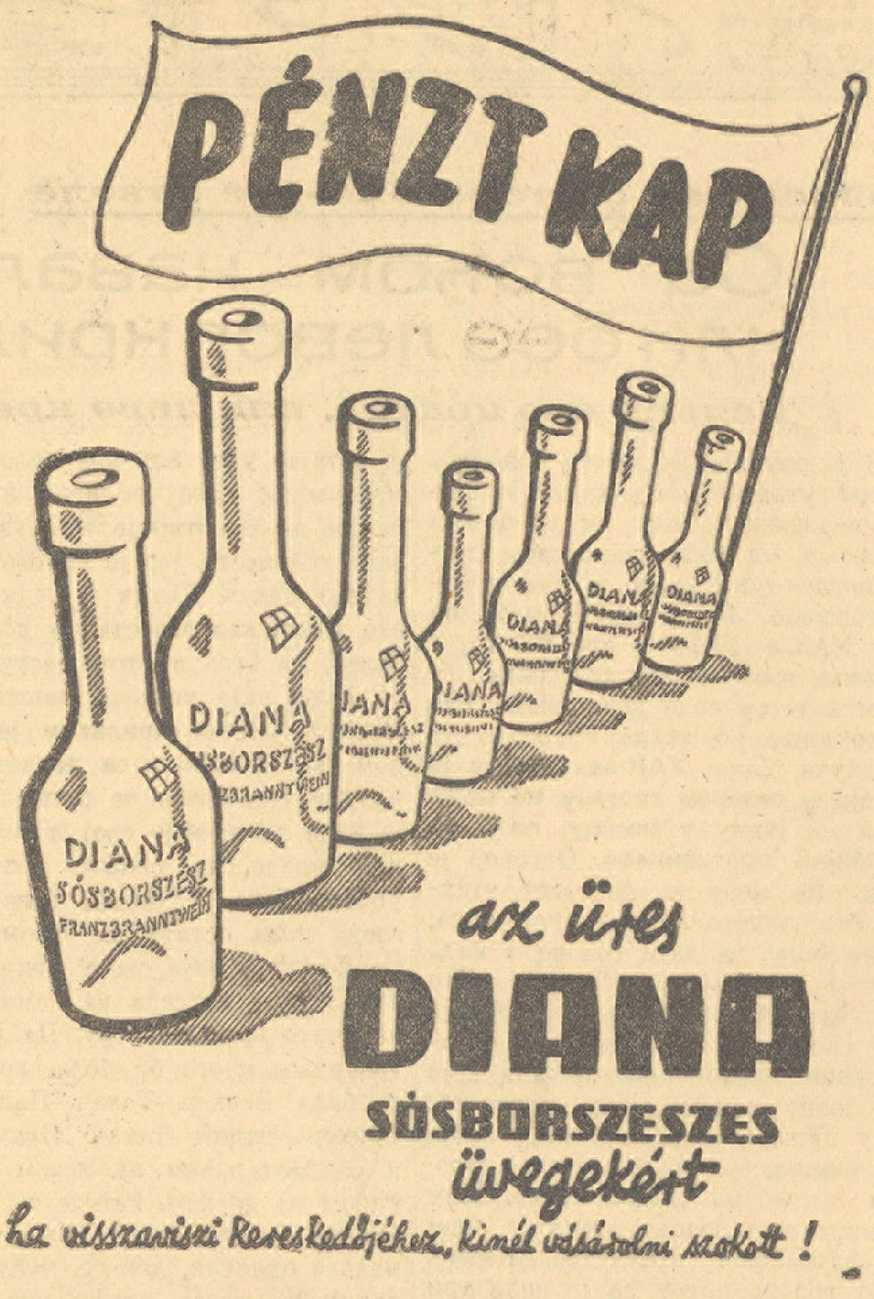

Најбољу оригиналну препеченицу, шљивовицу, комовицу и бресковачу, као и остала жестока пића: клековачу, боровичку, рума, разних ликера и т. д. — добићете најповољније код

НАЂ ФЕРЕНЦА

УЈВИДЕК — Орсагзасло тер бр. 3 (у дворишту трг ципела „Цикта" бив. „Бата") 1395 Телефон 38-39

Посластичарница

УКУСНО УРЕЂЕНА

изврстан сладолед — укусни колачи

1380 код

Мојсовић Петра, Јокаи Мор ул. 8

Ново отворена радња!

ЖЕНСКА И МУШКА ПОМОДНА ТРГОВИНА

Цене солидне — Уверите се Вашом посетом!

БРАЋА ПАШКО

II. РАКОЦИ УЛ. 5 1461

ШИВАЋЕ МАШИНЕ - БИЦИКЛИ

првокласни фабрикати!

саставни делови њихови могу се, у великим количинама, добити код

АЛЕКСАНДРА ФЕРЕНЦА

ЈОКАИ МОР УЛ. 30

Стручно и савесно вршим оправке! Умерене цене! 1390

Szikszák Ferenc

трговина ручних радова и помодне робе

1179

ПЕРЗИЈСКИ ЋИЛИМОВИ!

сваковрсне материје за ручне радове

Солидне цене!

УЈВИДЕК — II. Ракоци Ф. ул. 6 Телефон 3-44-2

Најбољи извор набавке

ШКОЛСКОГ ПРИБОРА

(оловке, пера, теке, цртанке итд.)

КАНЦЕЛАРИСКЕ РОБЕ

(канц. хартије, коверте, трговачке књиге итд.) на мало и велико:

КЕЛЕР и КИШ

УЈВИДЕК, Јокаи Мор у. 18. — Телефон: 37-73

Наручите у нашем издању публиковани ПОЛАЧЕК-ов најновији и

1350 најпотпунији МАЂАРСКО-СРПСКИ и СРПСКО-МАЂАРСКИ РЕЧНИК

Фабричке нове машине за обраду дрва, као: Бандсеге од 700, 550 и 400 м/м, Абрихт-Диктенхобелмашине, Фрезершпиндел и остале машине на складишту код:

Клем Силвестра

УЈВИДЕК — Орсагзасло тер 6/I. Тел. 40-90 813

АПСОЛВЕНТИЦА ГИМНАЗИЈЕ даје часове немачког језика и хорепетира ученике српске гимназије нижих разреда. Упитати: Балатон ул. 4/II 3. 1479

МАЂАРСКЕ ЧАСОВЕ даје по успешној практичној методи. Адреса у Администрацији. 1480

ТРАЖИМ ученицу и помоћницу за шивање белог веша. Мусолини ул. 15, I спрат. 1478

ФОТО АПАРАТ купио бих »Роленфлекс« или »Ланку« одмах. **Фото Ползовић.** 1477

МАШИНСКИ ИНЖИЊЕР И МАШИНСКИ ТЕХНИЧАР, израђују разне техничке прорачуне, конструкције, цртеже, као и копирање цртежа за Ујвидек и околину. Могиц Милош, Ујвидек, Апоњи ул. 8. 1468

ШЕГРТА за браварски занат тражим одмах. Упитати: Фадруш Јанош ул. 8. 1471

ПОЈЦА, вичног целокупном црквеном појању, тражи **хитно** Српска православна црквена општина у Пачеру. Плата: 100 пенга месечно и стан. Хитне понуде доставити на адресу црквене општине. 1470

КЛАВИР коме смета може га сместити у Далнови Вереш улици 26, II спрат. 1469

ИЗДАЈЕ СЕ ЗАСЕБНА ВИЛА са 3 уличне собе, 1 дворишна соба, 1 предсобље, купатило, са свима пуспросторијама. Обавештења даје ОФНЕР, II Ракоци Ференц ул. бр. 17. 1420

ПРОДАЈЕМ ТРАКТОРСКИ ПЛУГ »Масе Хорзс«, 3 брасде, потпуно исправан. Курјачки Ђока, Сентамаш. 1472

ВИНСКА БУРАД НА ПРОДАЈУ 150 хл. од 5—19 хл. Киш, Ујвидек, Кешмарки 6/а. 1466.

НА ПРОДАЈУ А ФОРД од 1 тоне са 17 комада прима гумама у добром стању, пенга 6000.—. Упитати телефон 29—05. 1467

СМРТ ПАЦОВИМА! Сигурно средство за уништавање пацова шаљем поштом уз доплату са упутством франко пенга 5.50. Јоца Андрић, Ћурак, Ујвидек, Фехермезе (бив. Беле њиве) 28. 1407

СТУПИО БИХ КОД ДОБРОГ ДЕНТИСТЕ одмах као практикант. Имам 4 разреда гимназије. Упитати у Администрацији. 1453

Одговорни уредник и издавач:

ВОЈИСЛАВ МАТИЋ

Ротациона штампа: „Уранија", штампарски завод и издавачко предузеће (власник Јован Келемен) за штампарију одговара Јосип Франк, II Ракоци Ференц ул. 50.

Рукописи се не враћају.